

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Rijnstraat 8
2515 XP Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk

IenW/BSK-2018/227321

Bijlage(n)

3

Datum 14 december 2018
Betreft Inspraak eerste wijziging Landelijk Afvalbeheerplan

Geachte voorzitter,

Het beleid voor het beheer van afvalstoffen in Nederland is opgenomen in het landelijk afvalbeheerplan. Op 28 december 2017 is het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029 (LAP3) in werking getreden. In LAP3 is aangegeven dat het LAP regelmatig zal worden geactualiseerd om in te kunnen spelen op ontwikkelingen in de circulaire economie. Overeenkomstig artikel 10.9, tweede lid, van de Wet milieubeheer bied ik u hierbij de inspraaknotitie van het ontwerp voor de eerste wijziging van LAP3 aan.

Met deze wijziging breng ik het LAP in overeenstemming met Europese regelgeving, bied ik een kader aan bevoegde gezagen in voorbereiding op de Omgevingswet, borg ik dat het LAP beter aansluit bij de uitvoeringspraktijk daar waar knelpunten zijn geconstateerd en verbeter ik waar nodig ook de leesbaarheid. De belangrijkste wijzigingen licht ik toe in de bijlage bij deze brief.

Voor de transitie naar een circulaire economie is inzet van diverse instrumenten nodig, zoals wet- en regelgeving, stimuleringsprogramma's, convenanten, communicatie, etc. Ook een juiste inzet van afvalbeleid past in dit rijtje en dat is precies waar het LAP een wezenlijke rol speelt. Het LAP is een van de instrumenten om de doelen van het Rijksbrede Programma CE te realiseren. Voorgenomen wijzigingen zijn bedoeld om LAP3 eenduidig en actueel te houden en zoals instrument optimaal te kunnen blijven benutten.

In de aanloop naar dit ontwerp zijn in de begeleidingscommissie LAP, waarin bevoegde gezagen, de VNG, het ministerie van EZK en verschillende brancheorganisaties zijn vertegenwoordigd, de belangrijkste wijzigingen besproken.

Een gelijklopende brief heb ik heden gezonden aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IenW/BSK-2018/227321

S. van Veldhoven - Van der Meer

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Landelijk afvalbeheerplan 2017-2029

Slimmer omgaan met grondstoffen

Eerste wijziging

Inspraaknotitie

Datum   11 december 2018

Colofon

DGMI
Directie Duurzame leefomgeving en
Circulaire Economie

Rijnstraat 8, Den Haag

Contact voor vragen: afvalbeheer@rws.nl

Indienen zienswijzen: Bij voorkeur digitaal via het speciale
zienswijzeformulier dat u kunt bereiken via
www.LAP3.nl

Indien toch gewenst per post:
Directie Participatie
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
graag vermelden: eerste wijziging LAP3

Mondeling:
Hiervoor kunt u een afspraak maken via de
helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat,
bereikbaar op werkdagen van 9:00 -
12:00, telefoonnummer 088 797 7102,
kies optie 3.

Inhoudsopgave

1. Inleiding en leeswijzer 4
  2. Ter inzage leggen, inspreken, en verdere procedure 5
    - 2.1. Inzage en inspraak 5
    - 2.2. Verdere procedure 5
  3. Hoofdpijnen en samenvatting van de 1ste wijziging LAP3 6
  4. Wijzigingen LAP 8
- Bijlage 1: Nieuw hoofdstuk Omgevingswet 27
- Bijlage 2: Staatcourantpublicatie vaststelling LAP3 32

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding en aanleiding

Het Landelijk afvalbeheerplan 2017-2023 (LAP) is op 28 november 2017 vastgesteld en op 28 december 2018 in werking getreden (Stcrt. 2017 nr.68028; zie bijlage 2 van deze inspraaknotitie).

De voorliggende inspraaknotitie bevat het voornemen om het LAP te wijzigen. Er zijn meerdere redenen voor deze wijziging. Allereerst geeft een aantal ontwikkelingen in nieuwe wet- en regelgeving aanleiding tot aanpassingen. Ook wil ik alle bevoegde gezagen die al bezig zijn met de voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet tijdig laten weten wat het LAP hiervoor als kader gaat bevatten. Verder zijn in de maanden dat met dit LAP is gewerkt een aantal onvolkomenheden of praktijkproblemen aan het licht gekomen. Met deze eerste wijziging worden deze zaken rechtgezet. Ook wordt een aantal opmaak-, tekst- en typefouten gecorrigeerd. Ten slotte is in het LAP of de Nota van Antwoord een aantal acties toegezegd waarvan de eerste resultaten ook leiden tot een wijziging van het LAP.

Bij de vaststelling van LAP3 is overigens aangegeven het LAP dynamischer te maken door sneller op ontwikkelingen richting een circulaire economie in te spelen. Het LAP zal dus vaker tussentijds gewijzigd worden. Zo zal in de loop van volgend jaar een tweede wijziging worden voorbereid waarin met name de doorwerking van de implementatie van het nieuwe EU-afvalpakket een plek zal krijgen.

Opbouw en leeswijzer

In hoofdstuk 2 is informatie opgenomen over het ter inzage leggen van deze inspraaknotitie en de mogelijkheid een zienswijze in te dienen.

In hoofdstuk 3 worden de hoofdlijnen van de voorgenomen wijziging van het LAP besproken

In hoofdstuk 4 staan de feitelijke wijzigingen van de LAP-teksten. Dat kan gaan van een aanpassing van enkele woorden tot een herziening van een hele paragraaf. Het gaat daarbij uitsluitend om teksten die onderdeel zijn van de kern van beleid.

Steeds wordt exact aangegeven op welke wijze het LAP gewijzigd gaat worden. Dit wordt toegelicht, indien dit nodig is, toegelicht. Waar het zinvol is, worden de wijzigingen als volgt gepresenteerd:

- bestaande LAP-tekst die vervalt is doorgestreept: ~~vervallen tekst~~
- nieuwe tekst is onderstreept: nieuwe tekst

In een aantal gevallen zullen de voorgenomen wijzigingen ook leiden tot aanpassingen in de toelichtende delen van het LAP. Deze zijn niet opgenomen in deze notitie omdat zij geen kern zijn van het vast te stellen beleid.

2. Ter inzage leggen, inspreken, en verdere procedure

2.1. Inzage en inspraak

Het ontwerp van de eerste wijziging van LAP3 (deze inspraaknotitie) ligt gedurende zes weken ter inzage. De inspraaknotitie wordt, gelijktijdig met de terinzagelegging ervan, overgelegd aan de beide kamers der Staten-Generaal. De inspraakperiode wordt aangekondigd in de Staatscourant en twee landelijke dagbladen. Tijdens de inspraakperiode kan iedereen de notitie inzien en een zienswijze indienen. De inspraaknotitie alsook de oorspronkelijke tekst van LAP3 die met deze inspraaknotitie wordt gewijzigd, zijn te raadplegen op www.LAP3.nl.

Een ieder kan tijdens de periode van de terinzagelegging een zienswijze indienen. Dit kan uitsluitend op de wijzigingen van LAP3 die in onderhavige notitie worden voorgesteld en niet op al bestaande teksten.

Inspraakreacties, met vermelding van 'inspraak 1e wijziging LAP3', kunnen tot en met de laatste dag van de terinzagelegging schriftelijk worden ingediend bij:

Bij voorkeur digitaal via het speciale zienswijzeformulier dat u kunt bereiken via www.LAP3.nl

Indien toch gewenst per post:

Directie Participatie
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
graag vermelden: eerste wijziging LAP3

Mondeling:

Hiervoor kunt u een afspraak maken via de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9:00 - 12:00, telefoonnummer 088 797 7102, kies optie 3.

2.2. Verdere procedure

Alle zienswijzen worden bekeken op hun mogelijkheid om de voorgenomen wijzigingen van LAP3 te verbeteren. Ze worden vervolgens voorzien van een reactie in een Nota van antwoord waarbij de Staatssecretaris van IenW zal aangeven tot welke wijzigingen van het LAP de inspraakreacties uiteindelijk leiden.

De vaststelling van de eerste wijziging van LAP3 door de Staatssecretaris zal bekend worden gemaakt in de Staatscourant. De eerste wijziging zal, samen met de Nota van antwoord, naar beide Kamers der Staten-Generaal worden gestuurd. De stukken worden ook gepubliceerd op de website van het LAP: www.lap3.nl.

Let op!

Er wordt in de Nota van antwoord voor de eerste wijziging LAP3 alleen antwoord gegeven op inspraakreacties die gaan over het LAP-beleid en de LAP-teksten die door de voorliggende eerste wijziging worden gewijzigd.

3. Hoofdpijnen en samenvatting van de 1ste wijziging LAP3

Hieronder worden de wijziging die in hoofdstuk 4 zijn opgenomen en toegelicht kort samengevat. Ook is een korte vooruitblik opgenomen naar een volgende wijziging van LAP3.

Wijzigingen als gevolg van (nieuwe) wet- en regelgeving

Met de invoering van de Omgevingswet (Ow), inwerkingtreding gepland op 1 januari 2021, zal een deel van de huidige afvalregelgeving in die wet worden opgenomen. Met die overgang wordt een aantal afvalgerelateerde zaken anders geregeld, waarbij ook taken overgaan naar andere overheden. Anticiperend daarop zijn provincies, gemeenten en waterschappen nu reeds bezig om omgevingsverordeningen, omgevingsplannen en waterschapsverordeningen voor te bereiden. Gezien de wijzigingen in bevoegdheden is het van belang dat de andere overheden nu al weten hoe zij met het LAP rekening moeten houden en welke aspecten in de respectievelijke verordeningen en -plannen geregeld zullen moeten of kunnen worden. Om die reden wordt aan LAP3 een hoofdstuk 'Omgevingswet' toegevoerd (zie bijlage 1). Ook leidt de komst van de Ow tot een aantal aanvullingen van de toelichtende delen van het LAP over de status van het LAP en het beleid rond afwijken van het LAP.

Ook internationaal is of wordt wetgeving gewijzigd. Sectorplan kwik (SP82) wordt aangepast aan de nieuwe kwikverordening (2017/852/EU) die per 1 januari 2018 van kracht is. Met name ten aanzien van kwik uit de gaswinning zijn wijzigingen in de paragraaf over grensoverschrijdend transport doorgevoerd. Sectorplan sloopschepen (SP54) wordt aangepast aan de nieuwe verordening scheepsrecycling (2013/1257/EU) die fasegewijs in werking treedt vanaf 1 januari 2019.

Signalen uit de uitvoeringspraktijk

Een aantal sectorplannen, maar ook delen van het beleidskader, is aangepast n.a.v. signalen uit de praktijk over de uitvoerbaarheid van bijvoorbeeld minimumstandaarden, maar ook n.a.v. omissies of leesbaarheid:

- het AO/IC beleid is toegevoegd aan de kern van beleid (hoofdstuk D.3);
- in hoofdstuk zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) wordt ingegaan op de potentiële ZZS;
- wat bedoeld wordt met 'voormalige' stortplaatsen in het kader van het beleid tot heropenen van bepaalde locaties is verduidelijkt (hoofdstuk B.15);
- de minimumstandaard voor organisch bedrijfsafval (SP8) is concreter opgeschreven zodat geen onduidelijkheid bestaat of bepaalde afvalstoffen wel of niet onder de minimumstandaard vallen;
- de beschrijving van de minimumstandaard over de verwerking van AVI-bodemassen is geherformuleerd om de leesbaarheid te verbeteren (SP20).

Ook is een aantal aanpassingen nodig omdat een aantal sectorplannen niet goed aansluit bij de uitvoeringspraktijk, of een onjuistheid bevat. Deze aanpassingen hebben betrekking op:

- de minimumstandaard voor het verwerken van residuen van rookgasreinigingsresidu (SP26); en
- de verwerking van residuen van composiet dakafval (SP 33).

Wijzigingen als gevolg van uitgevoerde acties en projecten

Tot slot is een aantal wijzigingen het gevolg of resultaat van acties die in het kader van LAP3 of het Rijksbrede Programma Circulaire Economie zijn of worden uitgevoerd:

- het opstellen van de Handreiking risicoanalyse ZZS heeft geleid tot een beperkt aantal wijzigingen van de LAP-tekst (hoofdstuk B.14);
- het lopende ketenproject rond luiers en incontinentiemateriaal leidt tot het voornemen een minimumstandaard voor deze afvalstof in te voeren (SP84);
- een analyse van de mogelijkheden voor recycling van matrassen leidt tot een nieuwe vooruitblik in het sectorplan matrassen (SP84).

In hoofdstuk 4 zijn alle voorgenomen wijzigingen stuk voor stuk opgenomen en waar relevant van een inhoudelijk toelichting voorzien.

Vooruitblik naar een tweede wijziging

Een aantal ontwikkelingen kan nog niet mee met deze eerste wijziging omdat meer tijd nodig is om de consequenties voor het LAP te doorgronden en om te zetten in concrete wijzigingen. Het betreft in ieder geval de implementatie van het EU-afvalpakket en het aanpassen van overige delen van het LAP aan de Omgevingswet. Aan deze dossiers wordt al gewerkt en ze leiden te zijner tijd tot een tweede wijziging.

Er is echter bewust gekozen om nu al een eerste wijziging door te voeren en niet op te wachten op deze lopende dossiers en de tweede wijziging. Voor een aantal onderwerpen uit deze eerste wijziging is het namelijk onwenselijk dat deze te lang blijven liggen.

Wijzigingen van toelichtende teksten LAP

Zoals in de leeswijzer van LAP3 is aangegeven maakt het LAP onderscheid tussen 'beleid' en 'toelichting'. Uitsluitend op het beleid is inspraak mogelijk. Het beleid is per hoofdstuk van het LAP weergegeven in de laatste paragraaf (kern van het beleid). In deze inspraaknotitie zijn alleen wijzigingen opgenomen die betrekking hebben op deze kern van het beleid.

Wijzigingen in een kern van beleid die in deze notitie zijn opgenomen kunnen ook leiden tot wijzigingen in de toelichtende delen van het LAP. De gewijzigde toelichtingen zijn niet opgenomen in deze inspraaknotitie omdat daar geen inspraak op mogelijk is. Deze wijzigingen worden gelijktijdig met de vaststelling van de eerste wijziging doorgevoerd en gepubliceerd.

Ook zullen gelijktijdig andere teksten gewijzigd worden die geen toelichting zijn bij een gewijzigde kern van beleid maar bijvoorbeeld wel van belang voor een juiste lezing van het LAP of het LAP actualiseren aan recente ontwikkelingen of inzichten. Een aantal van deze wijzigingen betreft (niet limitatief):

- actualiseren van de doelstelling voor maatschappelijk verantwoord inkopen in hoofdstuk A.3 van het LAP;
- de tekst over wel of niet vallen onder de groene lijst in de toelichting (par VII) van sectorplan 5 (Gescheiden ingezameld/afgegeven textiel);
- aantal wijzigingen die het hoofdstuk ZZS verder verduidelijken, zoals o.a. het gebruik van de concentratiegrenswaarde van 0,1%
- verduidelijking dat 'graszoden' onder het beleidskader vallen;
- verbetering van de toelichting van sectorplan 19 (afval gezondheidszorg);

Dergelijke wijzigingen in de toelichting zullen zoveel mogelijk gelijk met de definitieve teksten van wijziging van de kern van beleid worden doorgevoerd en bekendgemaakt. Concreet betekent dit dus nadat de staatssecretaris heeft besloten hoe om te gaan met de inspraak naar aanleiding van deze inspraaknotitie.

4. Wijzigingen LAP

In onderstaande 27 alinea's staan de voorgenomen wijzigingen van LAP3. Telkens is eerst een toelichting opgenomen over de noodzaak of wenselijkheid van de wijziging. Vervolgens is de wijziging van de tekst in het LAP aangegeven.

1 Wijzigingen n.a.v. de komst van de Omgevingswet (diverse paragrafen)

Toelichting:

Op 1 januari 2021 is beoogd dat de Omgevingswet (Ow) in werking treedt en zal een deel van de huidige afvalregelgeving via die wet worden gereguleerd. Hoewel de Ow pas over een aantal jaren in werking treedt, is er een aantal redenen om het LAP nu al aan te passen. De Ow brengt namelijk verschuivingen met zich mee van 'ontheffingen' naar 'vergunningen', van 'verschillende typen inrichtingen' naar 'milieubelastende activiteiten', van 'centraal' naar 'decentraal', etc. Het feit dat sommige afvalgerelateerde onderwerpen niet langer door het rijk worden geregeld, maar onder bevoegdheid van andere overheden komen, vraagt om een centraal kader ten einde de landelijke doelstellingen van het afvalbeleid te (blijven) realiseren. Hiervoor wordt een nieuw hoofdstuk aan het LAP toegevoegd.

Op dit moment wordt door verschillende overheden reeds gewerkt aan verordeningen en plannen die straks hun basis gaan vinden in de Ow. Zo zijn veel gemeenten vooruitlopend op de komst van de Ow reeds bezig met het opstellen van een omgevingsplan waarin ook 'afval' een plek kan krijgen. Dit heeft tot gevolg dat het wenselijk is dat, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Ow, nu al in het LAP wordt aangegeven op welke wijze de verschillende bestuursorganen bij het opstellen van deze verordeningen en plannen rekening moeten houden met het LAP.

Doelen van dit hoofdstuk zijn daarom

- [1] duidelijk maken aan bevoegde gezagen dat zij bij het opstellen van een omgevingsplan, -verordening en/of waterschapsverordening onder het systeem van de Ow voor zover het gaat over afvalgerelateerde aspecten rekening moeten houden met het LAP, en
- [2] bevoegde gezagen die al bezig zijn met de voorbereiding van omgevingsplannen, -verordeningen en/of waterschapsverordeningen nu al aangeven met welke aspecten uit het LAP zij in ieder geval in hun plannen en verordeningen rekening moeten houden.

Parallel aan het opnemen van dit nieuwe hoofdstuk wordt ook paragraaf A.2.6 (Afwijkingsprocedure) aangepast.

1.a Nieuw hoofdstuk A.8

Vorgenomen wijzigingen:

De hieronder opgenomen tekst betreft uitsluitend dat deel van het nieuwe hoofdstuk A.8 dat wordt aangemerkt als kern van beleid. Dit is ook het enige deel van het hoofdstuk waar inspraak op mogelijk is. Omdat kennisnemen van het hele hoofdstuk mogelijk helpt bij het goed kunnen plaatsen van de hier opgenomen beleidskern is in de annex bij deze inspraaknotitie ter informatie de tekst van het hele hoofdstuk opgenomen.

A.8.5 Kern van het beleid ten aanzien LAP3 en de Omgevingswet

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

- Paragraaf A.8.3 over storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van afvalstoffen is in zijn geheel onderdeel van de kern van beleid.
- Bevoegde gezagen worden bij het voorbereiden van omgevingsplannen, -verordeningen en/of waterschapsverordeningen vooruitlopend op de komst van de Ow geacht rekening te houden met het LAP.

A.8.3 Storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van afvalstoffen

De huidige situatie is dat in artikel 10.2 Wm een verbod is opgenomen om afvalstoffen buiten een inrichting te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden. Het gaat daarbij zowel om bedrijfsafvalstoffen, gevaarlijke afvalstoffen als huishoudelijke afvalstoffen. Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen voor het buiten een inrichting verbranden van niet-gevaarlijke afvalstoffen. Voor het storten of anderszins op of in de bodem brengen van niet-gevaarlijke afvalstoffen kan ontheffing worden verleend door gedeputeerde staten.

Onder de Omgevingswet wordt het op of in de bodem brengen en verbranden van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) aangewezen als, al dan niet vergunningplichtige, milieubelastende activiteiten. Voor het storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen blijven het verbod van artikel 10.2 Wm en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan, bestaan.

Met de Omgevingswet worden bovendien sommige bevoegdheden gewijzigd. Burgemeester en wethouders worden bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor het op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen.¹ Gedeputeerde Staten blijven bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor stortplaatsen van gevaarlijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen. Voor wat betreft verbranden van huishoudelijke afvalstoffen in de open lucht blijven net als nu burgemeester en wethouders bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen op grond van art. 10.63 Wm.

Beleid inzake storten en op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten stortplaatsen

Het storten (verwijderen) van afvalstoffen buiten stortplaatsen is ongewenst. Het leidt onder meer tot potentiële milieurisico's, verstoort het functioneren van de 'stortmarkt' en ondergraaft de landelijke regulering van stortcapaciteit (zie hoofdstuk B.15). Er zijn - vooralsnog - geen situaties denkbaar waarin storten van afvalstoffen buiten een stortplaats kan worden toegestaan. Dit betekent dat het uitgangspunt van beleid of regelgeving van de gemeente moet zijn dat storten buiten reguliere stortplaatsen niet is toegestaan.

Voor op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing is dat anders. In het Bal zijn (net als nu in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen en in het Besluit bodemkwaliteit) voor bedrijfsafvalstoffen gevallen opgenomen waarin geen toestemming nodig is (het verbod om deze afvalstoffen op of in de bodem te brengen geldt niet). In alle andere vergunningplichtige gevallen is het LAP leidend. Indien niet aan de minimumstandaard of, bij het ontbreken daarvan, aan artikel 10.14 Wet milieubeheer, wordt voldaan, dient de vergunning (of ontheffing, voor nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen) in principe te worden geweigerd. Ook het op of in de bodem brengen (nuttige toepassing) van gevaarlijke afvalstoffen kan niet worden toegestaan.

Gemeenten kunnen in het omgevingsplan regels opstellen voor de nuttige toepassing van bepaalde soorten afvalstoffen op of in de bodem. In het verleden is door provincies vaak beleid opgesteld voor het toepassen van groenafval.

Kader: voor de uitvoeringspraktijk

In de huidige situatie dient zowel voor op de bodem brengen als nuttige toepassing als voor storten buiten inrichtingen een ontheffing te worden aangevraagd. In praktijk wordt niet altijd duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide situaties en worden ook ontheffingen verleend voor nuttige toepassing waar de activiteit veel weg heeft van storten. Nu in het LAP meer expliciet wordt vastgelegd dat storten buiten inrichtingen in beginsel ongewenst is, zal het maken van dit onderscheid in praktijk een grotere rol gaan spelen.

Beleid inzake verbranden van afvalstoffen in de open lucht

Verbranding van afvalstoffen in de open lucht (nu: buiten een inrichting) is in principe ongewenst. Afvalstoffen kunnen hoogwaardiger worden verwerkt, in ieder geval door middel van verbranding met energierecuperatie. Uit het oogpunt van bescherming van de luchtkwaliteit is verbranding van afvalstoffen in de open lucht eveneens niet gewenst².

Er zijn echter gevallen denkbaar dat verbranding van afvalstoffen (met name houtachtige stromen), om andere redenen dan doelmatige verwerking van afvalstoffen en luchtkwaliteit, bij uitzondering toch aanvaardbaar is. Gedacht kan worden aan evenementen als paasvuren en kerstboomverbranding. Het is gewenst dat gemeenten in

¹ Ter info: stortplaatsen vallen niet onder art. 3.182 Bal, maar onder art. 3.84 Bal.

² Bekend is immers dat dat grootschalige verbranding in de open lucht leidt tot forse emissies van onder meer fijnstof

hun omgevingsplannen beleid vaststellen over het verbranden van afvalstoffen in de open lucht en hierbij uitgaan van het uitgangspunt dat dit vanuit doelmatig beheer van afvalstoffen en vanwege bescherming van de luchtkwaliteit in beginsel ongewenst is en alleen bij uitzondering kan worden toegestaan. Hetzelfde zou gezegd kunnen worden voor hout(achtig) materiaal dat niet onder de noemer 'afvalstof' valt.

Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen in open lucht mag in ieder geval niet worden vergund.

1.b Aanpassing Afwijkingsprocedure (paragraaf A.2.6)

Voorgenomen wijziging:

De tekst van paragraaf A.2.6. wordt als volgt gewijzigd:

- a) Direct na de aandachtstreepjes van het tweede tekstblok wordt de volgende tekst ingevoegd:
- Afwijken van het LAP kan ook aan de orde zijn bij het formuleren van beleid of het opstellen van verordeningen voor afvalstoffen op grond van de Wm. Immers, ingevolge artikel 10.14 van de Wm moet ieder bestuursorgaan bij het uitoefenen van een bevoegdheid krachtens de Wm met betrekking tot afvalstoffen rekening houden met het LAP. Met de komst van de Omgevingswet blijft deze verplichting bestaan (zie paragraaf A.2.2 en hoofdstuk A.8). Dit betekent dat ook onder de Omgevingswet bij het opstellen van waterschapsverordeningen, omgevingsverordeningen (provincies en waterschappen) en omgevingsplannen (gemeenten), voor zover deze zien op afvalstoffen, en afvalstoffenverordeningen (gemeenten) het LAP een toetsingskader is en dat daarvan in voorkomend geval gemotiveerd kan worden afgeweken.
- b) In de puntsgewijze beschrijving van de afwijkingsprocedure worden de punten 2 en 7 als volgt aangevuld/aangepast:
2. In de mededeling wordt nauwkeurig beschreven van welk onderdeel van het LAP men wil afwijken, wat de afwijking inhoudt en wat de inhoudelijke argumenten zijn van het bevoegd gezag om af te wijken van het LAP.
Indien het gaat om vergunningverlening, kan de schriftelijke mededeling eventueel plaatsvinden in de vorm van het voorleggen van de ontwerpvergunning inclusief motivering.
In het geval van omgevingsplannen, waterschapsverordeningen en omgevingsverordeningen (Omgevingswet) vindt schriftelijk mededeling plaats door toezending van een concept onder expliciete vermelding van de voorgenomen afwijking van het LAP en de motivering daarvan.
  7. Als de minister van IenW het niet eens is met het voornemen om af te wijken, kan het betreffende bestuursorgaan toch besluiten om van het LAP af te wijken. Het bestuursorgaan deelt dat dan mede aan de minister van IenW.
In de gevallen waarin beroep mogelijk is (vergunningen) dat geval beslist de minister van IenW, als degene die het LAP heeft vastgesteld, of het definitieve besluit een reden is om beroep in te stellen tegen het besluit tot vergunningverlening.

2 Afwijken van het LAP (A.2.6, A.4.8 en SP73)

Toelichting:

Na publicatie van het LAP is gebleken dat niet altijd duidelijk is wanneer wordt 'afgeweken' van het LAP en wanneer niet. Voor afwijken van het LAP moet namelijk de procedure die beschreven is in paragraaf A.2.6 worden doorlopen. Op plaatsen waar dit uit de context niet voldoende duidelijk is, is dit specifiek gemaakt.

Voorgenomen wijzigingen:

- a) De titel van paragraaf A.2.6 wordt als volgt gewijzigd:
A.2.6. Afwijken van het LAP.
- b) In paragraaf A.4.8 wordt onder de titel 'de prijs van afvalbeheer' de 3de alinea als volgt gewijzigd:
Naar beneden afwijken van de minimumstandaard Laagwaardiger verwerken op basis van dit tarief is uitsluitend toegestaan in de die gevallen waarin dit expliciet in de beschrijving van de minimumstandaard van het sectorplan is vermeld.
- c) In paragraaf A.4.8 wordt de allerlaatste volzin als volgt gewijzigd:
Voor het toestaan van proefnemingen die voldoen aan de genoemde criteria hoeft geen afwijkingsprocedure te worden doorlopen, ook niet wanneer het voornemen afwijkt van niet voldoet aan (de minimumstandaard van) het LAP.
- d) In sectorplan 73 (Sterk verontreinigde afvalwaterstromen) wordt de beschrijving van de minimumstandaard onder II bij b als volgt gewijzigd:
Verwijdering door verbranden.

~~In afwijking van de minimumstandaard Ook toegestaan~~ is inzet ter vervanging van schoon water bij thermische immobilisatie van afvalstoffen ~~toegestaan, voor zover onder voorwaarde dat~~ het immobiliseert wordt gestort.

3 Risicobeoordeling of risicoanalyse ZZS (B.14.6 e.a.)

Toelichting:

In hoofdstuk B.14 en ook op overige plekken in het LAP wordt de term risicobeoordeling gebruikt als gerefereerd wordt naar paragraaf B.14.4.3. van het LAP. Met onderstaande wijziging volgt het LAP het advies van het RIVM [Advies voor een handreiking risicoanalyse ZZS] om in het kader van paragraaf B.14.4.3. te spreken van een risicoanalyse i.p.v. een risicobeoordeling. Een risicobeoordeling is een veel gedetailleerdere en wetenschappelijke benadering die verder gaat dan dat wat in het LAP wordt bedoeld.

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf B.14.6 (en op andere plaatsen waar gerefereerd wordt naar de risicobeoordeling van paragraaf B.14.4.3) wordt de term ~~risicobeoordeling~~ zoals bedoeld in paragraaf B.14.4.3. van het LAP vervangen door risicoanalyse. Waar ~~beoordeling~~ als afkorting hiervan wordt gebruikt wordt dit gewijzigd in analyse.

4 Potentiële ZZS (B.14.4, B.14.5 en B.14.6)

Toelichting:

Sinds januari 2018 publiceert het RIVM een lijst van zogeheten potentiële ZZS. Dit zijn stoffen die mogelijk voldoen aan de ZZS criteria, maar nog niet als ZZS zijn vastgesteld. Dit kan zijn omdat bepaalde gegevens ontbreken, of omdat de evaluatie van de beschikbare gegevens nog moet plaatsvinden.

Het LAP kent uitsluitend beleid voor vastgestelde ZZS. Dit wordt niet gewijzigd. Dit neemt echter niet weg dat potentiële ZZS een zorgpunt zijn. Daarom wordt in het LAP benadrukt dat ook voor potentiële ZZS vanuit de Wm de zorgplicht geldt om met deze stoffen verantwoord om te gaan. Het LAP wordt hierop aangevuld.

Voorgenomen wijzigingen:

- a) De kern van beleid van hoofdstuk B.14.6 wordt boven de sub-kop 'Toepassing van de algemene beleidslijn' als volgt aangevuld:
Bovenstaande beleidslijn geldt niet voor potentiële ZZS. Zodra potentiële ZZS als ZZS zijn vastgesteld, geldt het beleid van dit hoofdstuk.
- b) Onderaan paragraaf B.14.2 (De selectiecriteria voor ZZS) wordt de volgende alinea ingevoegd:
Potentiële ZZS
Potentiële ZZS zijn stoffen die mogelijk voldoen aan de ZZS criteria, maar nog niet als ZZS zijn vastgesteld. Dit kan zijn omdat bepaalde gegevens ontbreken, of omdat de evaluatie van de beschikbare gegevens nog moet plaatsvinden. Op de website van het RIVM is een lijst met potentiële ZZS te raadplegen. Zodra potentiële ZZS als ZZS zijn vastgesteld, geldt het beleid van dit hoofdstuk.

Echter, van bedrijven die werken met afvalstoffen die potentiële ZZS bevatten mag op grond van het voorzorgsbeginsel worden verwacht dat ze een zorgplicht in acht nemen. Voor bedrijven die werken onder algemene regels geldt de bijzondere zorgplicht op grond van art. 2.1 van het Activiteitenbesluit om nadelige gevolgen voor het milieu als gevolg van hun handelen te voorkomen. Voor iedereen die handelingen uitvoert met afvalstoffen geldt de bijzondere zorgplicht van art. 10.1 van de Wm.

5 Wijzigingen risicoanalyse ZZS (B.14.6)

Toelichting:

In het LAP is een actie benoemd om een handreiking op te stellen waarin de risicoanalyse ZZS voor bedrijven en bevoegde gezagen wordt uitgewerkt. Bij het opstellen van die handreiking is gebleken dat de tekst van het LAP voor wat betreft de aspecten a, b en c van de risicoanalyse moet worden aangepast.

Voor aspect a) moet het niet voldoen aan maximale waarden voor het gehalte aan/de concentratie van een ZZS in een toepassing (een materiaal of product) al direct leiden tot een negatieve uitkomst van de risicoanalyse (de wetgever heeft

op dat moment de risico's reeds ingeschat als onaanvaardbaar – er kunnen geen toepassingen vergund worden die niet aan geldende wetgeving voldoen). Andersom betekent het niet dat als een concentratie van ZZS onder een maximale waarde ligt, geen risico's aan een toepassing verbonden kunnen zijn. In dat geval moeten ook de andere aspecten van de risicoanalyse worden doorlopen (blootstelling tijdens gebruik, emissies bij verwerking, etc.). Het kan namelijk zijn dat bij het opstellen van maximale waarden voor de samenstelling, niet met alle omstandigheden van een circulaire economie rekening is gehouden (vb. het gebruik van gerecycled materiaal i.p.v. primair materiaal, het langer in de keten houden van materialen, nuttige toepassen van afvalstoffen die tot dan toe altijd verwijderd werden, etc.).

De aspecten b) en c) van de risicoanalyse worden in volgorde omgedraaid omdat dit in de ontwikkelde systematiek voor de risicoanalyse een logischere werkwijze oplevert. Inhoudelijk veranderen deze twee aspecten niet.

Voorgenomen wijzigingen:

- a) In paragraaf B.14.6 wordt de beschrijving van 'aspect a)' als volgt gewijzigd:
- a) Of in stoffenwetgeving (REACH, POP-verordening), productregelgeving of in het LAP maximale grenswaarden voor het gehalte aan ZZS zijn vastgesteld voor het gehalte van betreffende ZZS in een afvalstof/materiaal of een product zijn vastgesteld.
Indien een afvalstof/materiaal of een recyclingproduct niet voldoet aan deze maximale grenswaarden voor ZZS die gelden voor die ZZS in de gekozen toepassing, mag er vanuit worden gegaan dat er geen sprake is van risico's op onaanvaardbare blootstelling van mens en milieu aan ZZS.
- b) De aspecten b) en c) van diezelfde paragraaf worden in volgorde omgedraaid.

6 Wijziging opmaak tabel 10 capaciteitsplanning stortplaatsen (B.15.5)

Voorgenomen wijziging:

Uit tabel 10 wordt de lege regel (direct onder 'Stainkoeln') geschrapt.

7 Verduidelijking heropening 'voormalige stortplaatsen' (B.15.5 en B.15.6)

Toelichting:

In paragraaf 15.5 en 15.6 wordt in de huidige tekst van het LAP de term 'voormalige stortplaatsen' soms gebruikt voor stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen meer geaccepteerd zijn (NAVOS-locaties) en soms voor recenter gesloten locaties. Dit is verwarrend. Bovendien blijkt uit vragen uit de praktijk dat onvoldoende duidelijk is in welke gevallen het mogelijk is om op een voormalige stortplaats waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen zijn gestort, weer afval van buiten te gaan accepteren. De LAP-tekst is hierop aangepast.

Gelet op de strenge voorwaarden voor stortplaatsen is bovendien besloten dat het prima aan het lokale/regionale bevoegd gezag kan worden overgelaten om te bepalen of heropening zinvol, uitvoerbaar (binnen de gestelde (wettelijke) randvoorwaarden) en wenselijk is. De rol van de minister is derhalve uit het LAP geschrapt.

Voorgenomen wijziging

- a) De tekst van paragraaf B.15.5 wordt vanaf het vijfde tekstblok als volgt aangepast:

(...)

Mocht gedurende de planperiode van het LAP blijken dat, ondanks de grote restcapaciteit, er toch binnen zes jaar een tekort aan stortcapaciteit dreigt te ontstaan, dan wordt uitbreiding van de capaciteit alleen toegestaan door uitbreiding van de bestaande stortplaatsen of door heropenen van gesloten verklaarde stortplaatsen die voldoen aan de eisen van het Stortbesluit Bodembescherming en de Nazorgregeling Wm (artikel 8.49 Wm). Dit betekent dat heropenen van voormalige stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen meer zijn gestort – anders dan ten behoeve van sanering (zie onder) – in principe niet aan de orde is als deze locaties niet aan genoemde wettelijke eisen voldoen. Het realiseren van nieuwe stortlocaties is niet aan de orde.

Het saneren van voormalige stortplaatsen, dat wil zeggen stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen zijn gestort, valt, zolang onder de voorwaarde dat er geen nieuw (van buiten de voormalige stortplaats afkomstig) afval geaccepteerd en ter plekke gestort wordt, niet onder het moratorium. Het

moratorium op stortcapaciteit staat het toestaan van sanering van voormalige stortplaatsen dus niet in de weg.

Wordt op een dergelijke saneringslocatie bij een sanering van een voormalige stortplaats afval geaccepteerd en gestort dat niet van de te saneren voormalige stortplaats zelf afkomstig is, dan is sprake van nieuwe stortcapaciteit. Dit kan in de planperiode alleen plaatsvinden binnen de beperkingen van het moratorium op stortcapaciteit. Er zal dan door uitrui reeds elders bestaande capaciteit moeten worden verkregen. De totale landelijk vergunde capaciteit mag immers niet toenemen. De spelregels voor uitrui volgen later in dit hoofdstuk. Daarnaast is storten alleen toegestaan wanneer wordt voldaan aan de eisen van het Stortbesluit bodembescherming en de Nazorgregeling Wm (artikel 8.49 Wm). De sanering dient dus gepaard te gaan met realisatie van noodzakelijke voorzieningen om aan deze eisen te voldoen en afval van elders te mogen ontvangen. Deze combinatie van voorwaarden maakt dat de heropening van een voormalige stortplaats slechts in bijzondere omstandigheden en in praktijk alleen in uitzonderlijke gevallen aan de orde zal zijn. De beoordeling of aan de eisen is voldaan is aan het bevoegd gezag. Voor de heropening van een voormalige stortplaats kunnen slechts bijzondere omstandigheden aanleiding zijn. Hieronder wordt bijvoorbeeld verstaan dat het niet heropenen van de stortplaats in de weg staat aan oplossing van een ander acuut en zwaarwegend probleem van milieuhygiënische dan wel ruimtelijke aard. Of sprake is van bijzondere omstandigheden wordt per geval concreet beoordeeld door de minister van IenW in overleg met het bevoegd gezag.

Het heropenen van een voormalige stortplaats, waarbij afval dat niet van de betreffende stortplaats afkomstig is, geaccepteerd en gestort wordt, kan in de planperiode alleen plaatsvinden door uitrui van reeds bestaande capaciteit. De totale landelijk vergunde capaciteit mag immers niet toenemen. De spelregels voor uitrui volgen later in dit hoofdstuk.
(...)

- b) In paragraaf B.15.6 wordt tussen het bestaande derde en vierde aandachtstreepje de volgende tekst toegevoegd:
- Mocht gedurende de planperiode er toch binnen zes jaar een tekort aan stortcapaciteit dreigen te ontstaan, dan wordt uitbreiding van de capaciteit alleen toegestaan door uitbreiding van de bestaande stortplaatsen of - in uitzonderlijke gevallen - door heropenen van gesloten stortplaatsen die voldoen aan de eisen van het Stortbesluit Bodembescherming en de Nazorgregeling Wm (artikel 8.49 Wm).
  - Het saneren van voormalige stortplaatsen waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen zijn gestort valt, zolang er geen nieuw (van buiten de voormalige stortplaats afkomstig) afval geaccepteerd en ter plekke gestort wordt, niet onder het moratorium.
  - Het heropenen van een voormalige stortplaats waar op of na 1 september 1996 geen afvalstoffen meer zijn gestort, met het doel om afval dat niet van de betreffende voormalige stortplaats afkomstig is, te accepteren en te storten, kan in de planperiode alleen plaatsvinden
    - binnen de beperkingen van het moratorium op stortcapaciteit door het middels uitrui verkrijgen van reeds elders bestaande capaciteit, en
    - wanneer vanaf het moment dat opnieuw afval van buiten wordt ontvangen wordt voldaan aan de eisen van het Stortbesluit Bodembescherming en de Nazorgregeling Wm (artikel 8.49 Wm).

8 Kern van beleid AV en AO/IC aangevuld (D.3.8)

Toelichting:

De minimale onderdelen van het AV-beleid en de AO/IC ontbraken in de kern van beleid waarmee ze niet noodzakelijk zouden moeten worden overgenomen door bedrijven. Het LAP moet juist zorgen voor een uniforme uitvoering van de wetgeving rond AV en AO/IC. Om die reden zijn de minimale onderdelen toegevoegd aan de kern van beleid.

Voorgenomen wijziging:

De derde alinea van D.3.8 wordt als volgt gewijzigd:

Om de risico's van het verwerkingsproces te beheersen, moet een bedrijf ...()... worden de milieuhygiënische en informatie technische risico's binnen de bedrijfsvoering geminimaliseerd. De omvang en de inhoud van de AO/IC is afhankelijk van de aard van de risico's van het betreffende bedrijfsproces. De onderdelen die minimaal in het A&V-beleid en AO/IC moeten zijn beschreven, zijn vastgelegd in het LAP in de paragrafen D.3.3.2 en D.3.4.2. Deze paragrafen zijn onderdeel van de kern van beleid.

9 Correctie foutieve opmaak (SP3 Procesafhankelijk industrieel afval)

Voorgenomen wijziging:

In de minimumstandaard onder b is een deel van de tekst onbedoeld onderlijnd. Dit legt ook onbedoeld nadruk. Deze onderlijning is verwijderd.

10 Verbetering beschrijving minimumstandaard (SP8 Groenafval)

Toelichting

Bij de minimumstandaard zijn in de huidige tekst van het LAP bij deelstroom a enkele verwerkingswijzen opgenomen die ook zijn toegestaan naast 'recycling in de vorm van compostering of vergisten' en de daaraan verbonden voorwaarden. Echter, niet alle stromen (te weten land- en bosbouw materiaal) die daar genoemd zijn vallen onder de afbakening van het sectorplan. Dat is verwarrend en incorrect. Ook is onder de kop 'Vrijstelling of ontheffing' niet in alle gevallen sprake van een vrijstelling of ontheffing. Bovendien zal de Vrijstellingsregeling plantenresten op korte termijn aangepast worden. Om die redenen is de tekst op een aantal punten aangepast.

Voorgenomen wijziging:

De tekst van de minimumstandaard in paragraaf II onder a wordt als volgt gewijzigd:

Recycling in de vorm van:

- composteren met het oog op recycling als compost, of
- vergisten met gebruik van het gevormde biogas als brandstof gevolgd door narijping (nacompostering of een andere vorm van aërobe droging) gericht op recycling van het digestaat.

Eveneens is toegestaan:

- Inzet als brandstof t.b.v. levering van elektriciteit en/of warmte. ~~is eveneens toegestaan.~~
- Voor bermmaaisel is gebruik als diervoeder toegestaan onder de voorwaarden van de Wet dieren.
- Op of in de bodem brengen waarbij het stortverbod van art 10.2 van de Wm niet geldt, als dit op basis van het Besluit vrijstelling stortverbod buiten inrichtingen en de Vrijstellingsregeling plantenresten mag.
- Verbranding van groenafval buiten een inrichting als hiervoor, in incidentele gevallen, een ontheffing van art 10.2 is verleend op basis van art. 10.63 Wm.

Vrijstelling of ontheffing

- ~~In sommige gevallen mag groenafval rechtstreeks op of in de bodem worden gebracht. Wanneer het groenafval kan worden aangemerkt als land- en bosbouw materiaal mag het onder voorwaarden nuttig worden toegepast (conform artikel 10.1a, onder f, Wet milieubeheer), bijvoorbeeld als meststof/bodemverbeteraar. Storten buiten inrichting mag binnen de vrijstelling zoals opgenomen in de Vrijstellingsregeling plantenresten.~~
  - ~~Onder voorwaarden (Wet dieren) is gebruik van bermmaaisel als diervoeder toegestaan.~~
  - ~~Indien sprake is van afval voor het op of in de bodem brengen van het maaisel is een ontheffing van artikel 10.2 Wm nodig.~~
- ~~In incidentele gevallen kan een ontheffing van het verbod om groenafval buiten een inrichting te verbranden (art. 10.63 Wm) verleend worden.~~

11 AVI-bodemmas (SP20)

Toelichting:

In de uitvoeringspraktijk is gebleken dat dit sectorplan niet geheel duidelijk leesbaar is qua beleid en overbrenging. Om die reden zijn diverse aanpassingen aangebracht in het sectorplan. Het is niet de bedoeling het beleid inhoudelijk aan te passen.

Voorgenomen wijziging:

- a) In de tabel in paragraaf I worden in de eerste kolom de eerste twee cellen samengevoegd en wordt de tekst in de eerste rij als volgt aangepast:

<u>AVI-Bodemmas, al dan niet gezamenlijk afgevoerd met ketelas</u>	Bodemmas die resteert na verbranding in een inrichting die uitsluitend of in hoofdzaak is bestemd voor het verbranden van huishoudelijke afvalstoffen en bedrijfsafvalstoffen in een roosteroven of een wervelbedoven.
--	--

	Het beleid dat in dit sectorplan beschreven is voor bodemas, is ook van toepassing voor bodemas die gezamenlijk met ketelas wordt afgevoerd.
--	--

b) De laatste alinea in de tabel in paragraaf I wordt als volgt aangepast:
 Onder residu wordt in dit sectorplan verstaan de fractie die overblijft na het opwerken (conform de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC-bodemas" - in dit sectorplan verder de Green Deal) van de bodemas, waarin het grootste deel van de verontreinigingen van de bodemas is geconcentreerd.

c) De minimumstandaard wordt als volgt aangepast:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	AVI-Bodemas en ketelas afgevoerd met AVI-bodemas	<p>Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken, uit de gescheiden gehouden AVI bodemas; en vervolgens opwerken van de ontstane metaalfractie en resterende bodemas volgens minimumstandaard b en c. De hierbij vrijkomende residuen worden verwerkt volgens minimumstandaard d.</p> <p>Opwerking³ van AVI bodemas kan worden toegestaan onder de volgende voorwaarden (cumulatief):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort. 2. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) nuttig wordt toegepast buiten IBC toepassingen. <p>Of: <u>Recycling door opwerken van AVI-bodemas conform de bepalingen van de Green Deal AVI-bodemas en waarbij aan de volgende voorwaarden (cumulatief) is voldaan:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b.</u> 2. <u>Maximaal 15% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij een AVI vrijkomende bodemas (incl. metalen) mag als residu van het opwerkingsproces worden gestort, zie daarvoor c.</u> 3. <u>Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) wordt nuttig toegepast in werken waarbij geen IBC-maatregelen hoeven te worden genomen.</u> <p>Of: <u>Recycling waarbij in ieder geval ook maximale afscheiding van ferro en non-ferro metalen door middel van een magneet en Eddy Current of vergelijkbare technieken plaatsvindt en vervolgens de hieruit ontstane metaalfractie verwerken volgens de minimumstandaard onder b.</u></p> <p><u>Met in achtneming van (geldt voor beide opties):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader);</u> • <u>de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).</u>
b	de van metalen ontstane fractie van a	<p>Recycling met inachtneming van:</p> <ul style="list-style-type: none"> — het algemene mengbeleid (hoofdstuk B.7 beleidskader) en in het bijzonder mengen t.b.v. de productie van een bouwstof (paragraaf B.7.5.4 beleidskader); — de voorwaarden voor gebruik in 'noodzakelijke voorzieningen op stortplaatsen' (hoofdstuk B.12, paragraaf B.12.9.2 beleidskader).
eb	ferro en non-ferro metalen uit	<ul style="list-style-type: none"> — Verder opwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling.

	<u>de verwerking van a-of b</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij > 50 gewichtsprocenten metalen in de afvalstof: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen). <u>In het geval de uit verwerking a vrijgekomen ferro en non-ferro fractie voor > 50 gewichtsprocenten bestaat uit metalen: verwerken conform de bepalingen uit sectorplan 12 (metalen). In andere gevallen verder verwerken gericht op het terugwinnen van de metaalfractie t.b.v. recycling. De hieruit ontstane fractie AVI-bodemassas verder verwerken volgens a.</u>
dc	Residu van het <u>opwerkingsproces van b'opwerkingsprocesses' conform de bepalingen van de Green Deal zoals bedoeld onder de eerste optie van verwerking a</u>	<ul style="list-style-type: none"> - Storten op een daarvoor geschikte stortplaats. - Nuttige toepassing is nadrukkelijk niet toegestaan, ook niet in combinatie met immobilisatie. Uitzondering hierop betreft recycling (bijvoorbeeld metaalherwinning) onder voorwaarde dat via de residuen geen diffuse verspreiding van de zware metalen plaatsvindt en de zware metalen ook niet worden verdeeld over een substantieel groter volume. - Daarnaast mag ~~brandbaar~~ residu dat nog brandbaar is, worden verwijderd door verbranden.

- d) De tekst onder ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard in paragraaf II wordt als volgt aangepast:

Tijdens de planperiode wordt de uitvoering van de Green Deal "Verduurzaming nuttige toepassing AEC bodemas" en de daaruit volgende beleidsrijke inbouw in het stelsel van de Omgevingswet gevolgd. De bedoeling is (...)

- e) Onder de tabel in paragraaf III wordt punt 2 als volgt aangepast:

2. Minimaal 50% (gewichtsperscentage droge stof) van de bij de AVI vrijkomende bodemas (betrokken op de hoeveelheid na afscheiding van metalen) nuttig wordt toegepast in werken waarbij geen IBC- maatregelen hoeven te worden genomen, buiten IBC toepassingen.

- f) In paragraaf III wordt

- Op 8 plaatsen '~~deelstroom a, b en c~~' vervangen door 'deelstroom a en b'
- Op 8 plaatsen '~~deelstroom d~~' vervangen door 'deelstroom c'
- Op 1 plaats '~~deelstromen b en c~~' vervangen door 'deelstroom b'

- g) Wordt in paragraaf III onder overbrenging vanuit Nederland onder (voorlopige) verwijdering ten behoeve van verbranden de tweede optie als volgt aangepast:

Ja/Nee	Voor deelstroom dc als bedoeld onder par II. <u>Tenzij het gaat om residu dat nog brandbaar is. Verwijderen door verbranden is in dit geval wel toegestaan.</u>
--------	---

- h) Wordt in paragraaf III onder overbrenging naar Nederland onder (voorlopige) verwijdering ten behoeve van verbranden aan de tweede optie toegevoegd: Tenzij het gaat om residu dat nog brandbaar is. Verwijderen door verbranden is in dit geval wel toegestaan.

12 Verwerking rookgasreinigingsresidu (SP26)

Toelichting:

De beleidslijn in sectorplan 26 is een correcte doorvertaling van het algemene beleid uit paragraaf B.7.5.4.3 van het beleidskader dat voor deze afvalstromen alleen storten als wenselijk aanmerkt. De minimumstandaard verwijst echter ook naar sectorplan 82 wat onder voorwaarden nuttige toepassing mogelijk maakt. De wens om voor zoveel mogelijk kwikhoudende stromen te verwijzen naar sectorplan 82 leidt daarom hier tot een tegenstrijdigheid. Met de voorgenomen wijziging wordt dit opgelost.

Voorgenomen wijziging:

In de tabel in paragraaf II wordt de omschrijving van de afvalstroom onder a aangepast en de laatste rij geheel geschrapt:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
a	Rookgasreinigingsresidu met een kwikgehalte van minder dan 0,1 mg/kg ds	Storten (...) ...() ...(...) groter volume.
b	Rookgasreinigingsresidu met een kwikgehalte van tenminste 0,1 mg/kg ds	Verwerken conform sectorplan 82 .

13 Verwerking residu composiet dakafval (SP33)

Toelichting:

In de minimumstandaard wordt voor het residu van composiet dakafval met meer dan 10% dakbedekkingsvreemd materiaal verwezen naar de minimumstandaard van sectorplan 28 (gemengd bouw- en sloopafval). In de uitvoeringspraktijk is gebleken dat – gelet op de andere samenstelling van het ingangsmateriaal - het residu van composiet dakafval echter zoveel meer voor AVI's onwenselijke componenten bevat dan het residu van gemengd bouw- en sloopafval, dat deze koppeling tot problemen leidt bij de eindverwerking van dit residu. De minimumstandaard wordt daarom aangepast.

Omdat hetzelfde probleem kan spelen bij de minimumstandaard onder d – wanneer er wordt gekozen deze stroom toch verder te sorteren – wordt ook die minimumstandaard aangepast.

Onderstaande aanpassing van de minimumstandaard betekent echter niet dat verwerkers van dakafval minder inspanning zouden moeten leveren om brandbare componenten uit de residustroom te verwijderen – integendeel. Het blijft zo dat de verwerking in eerste instantie gericht moet blijven op het zo veel mogelijk uitsorteren van brandbare componenten en omgevingsdiensten moeten hier ook op kunnen blijven sturen. Ontheffing voor storten mag alleen verleend worden voor een residu dat redelijkerwijs niet meer verder gesorteerd kan worden en dat AVI's niet meer kunnen verwerken.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard onder d en f worden als volgt gewijzigd en aangevuld:

	Afvalstoffen / deelstroom	Minimumstandaard voor verwerking (en eventuele voorwaarden)
...	...()	...()
d	Composiet dakafval met maximaal 10% (v/v) 'dakbedekking-vreemd' materiaal	Verwerken conform a of b <u>Eveneens toegestaan is het sorteren of anderszins verwerken met als doel een dakafvalfractie af te scheiden met een zo klein mogelijke hoeveelheid 'dakbedekking-vreemd' materiaal, bijvoorbeeld met het oog op recycling van de bitumen.</u> <u>Vervolgens het afgescheiden 'dakbedekkingsvreemd materiaal' verder verwerken conform f.</u>
...	...()	...()
f	Uit d afgescheiden 'dakbedekking vreemde' stromen	- In geval het <i>monostroom</i> ³ betreft: ...() - In het geval het een <i>gemengde stroom</i> 'dakbedekking-vreemd' materiaal betreft: <u>verwerken volgens sectorplan 28 van dit LAP. verwijderen door verbranden.</u> <u>In afwijking van bovenstaande is storten (met ontheffing) toegestaan voor een gemengde stroom 'dakbedekking vreemd materiaal' dat te veel voor AVI's ongewenste componenten bevat^[voetnoot]. Voorwaarde is wel dat is aangetoond dat – rekening houdend met wat als best mogelijk technieken kan worden beschouwd en met bijbehorende kosten – het niet reëel is dat door verder</u>

³ Zie voor monostroom de begrippenlijst van het LAP

		<u>sorteren het ontstaan van een te storten residu wordt voorkomen of significant verder wordt gereduceerd.</u>
--	--	---

[voetnoot]: Voor AVI's ongewenste componenten kunnen zijn: PVC-delen, isolatiemateriaal, componenten die sterk zijn verkleefd met hoogcalorisch materiaal, etc...

14 Verwerking van asbest (SP37)

Toelichting:

De huidige tekst van de minimumstandaard wekt onterecht de indruk dat asbest of asbesthoudend materiaal ook nuttig mag/kan worden toegepast. Asbest en asbesthoudend materiaal moet echter altijd een handeling van verwijdering (van het asbest) ondergaan en kan daarom geen nuttige toepassing heten. Wanneer asbestvezels zijn of worden vernietigd kan pas sprake zijn van nuttige toepassing van het resterende asbestvrije materiaal.

Voorgenomen wijziging:

In paragraaf II wordt de derde bullet van de minimumstandaard als volgt gewijzigd:

~~Nuttige toepassing andere vormen van verwerking~~ waarbij tijdens de ~~nuttige toepassing verwerking~~ alle asbestvezels worden vernietigd onder gelijktijdige nuttige toepassing van het resterende materiaal.

15 Storten van residu van de verwerking van baggerspecie (SP40)

Toelichting:

Het gestelde bij de minimumstandaard onder c dat reinigingsresidu gestort mag worden in een baggerspeciedepot is incorrect en wordt daarom geschrapt.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard onder c voor reinigingsresidu is als volgt gewijzigd:

Storten op een daarvoor geschikte stortplaats ~~of baggerspeciedepot~~. Nuttig toepassen van het residu door middel van immobilisatie is niet toegestaan.

16 Europese regelgeving scheepsrecycling (SP54)

Toelichting:

Op 31 december 2018 treedt een onderdeel van Verordening (EU) 2013/1257 (verordening scheepsrecycling) in werking. Deze verordening maakt onderscheid naar sloopschepen die wel en sloopschepen die hier niet onder vallen. De eerste groep is uitgezonderd van de verplichtingen die voortvloeien uit Verordening (EG) 1013/2006 (EVOA). Het sectorplan wordt hieraan aangepast.

Voorgenomen wijziging:

- a) In paragraaf I wordt in de tabel de laatste zin van de rechterkolom geschrapt ~~De Verordening [1257/2013/EU](#) (Scheepsrecycling) is leidend voor de verwerking van bepaalde sloopschepen.~~
- b) In paragraaf II wordt de verwijzing naar verordening 1257/2013/EU drie maal vervangen door:
Verordening (EU) 1257/2013
- c) In paragraaf III wordt direct onder de kop de volgende tekst toegevoegd:
Verordening (EU) 1257/2013 (verordening scheepsrecycling) is van toepassing op bepaalde sloopschepen. De verordening scheepsrecycling regelt dat schepen die de vlag van een lidstaat voeren en die onder deze verordening vallen, zijn uitgezonderd van de verplichtingen die voortvloeien uit Verordening (EG) 1013/2006 (EVOA). Bij grensoverschrijdend transport gelden in dat geval alleen de verplichtingen van de verordening scheepsrecycling. Daarnaast mogen deze schepen alleen gerecycled worden door een erkende scheepsrecyclinginrichting.

Deze paragraaf is alleen van toepassing op:

- sloopschepen die zijn uitgezonderd van de verordening scheepsrecycling;
- Sloopschepen die wel onder de verordening scheepsrecycling vallen maar die de vlag van een derde land voeren;
en waarvoor bij een overbrenging wel de procedures van de EVOA moeten worden gevolgd.

- d) Het derde bestaande tekstblok van paragraaf III wordt als volgt aangepast

~~Algemeen voor schepen die onder Verordening 1257/2013/EG vallen~~

Voor schepen die niet onder verordening scheepsrecycling vallen geldt dat:

1. Bij iedere kennisgeving voor de overbrenging van sloopschepen ~~moet~~ zowel een sloopplan als een inventarisatierapport met een opgave van alle gevaarlijke stoffen en materialen die zich aan boord van het sloopschip bevinden aanwezig moet zijn.
2. Zowel voor overbrenging naar Nederland als voor overbrenging vanuit Nederland geldt dat voor de verwerking van sloopschepen moet worden voldaan aan het gestelde in de richtsnoeren van bijlage VIII van de EVOA met betrekking tot het recyclen van schepen, ~~alsmede aan het gestelde in Verordening 1257/2013/EU.~~

17 Leesbaarheid paragraaf III Halogeenarme oplos- en reinigingsmiddelen (SP67)

Toelichting:

De opmaak en inhoud van paragraaf III is correct. Echter zijn de opmaak en standaardteksten niet conform andere sectorplannen. Dit wordt gecorrigeerd zodat een juiste interpretatie van het gestelde wordt bevorderd. Inhoudelijk wordt het beleid met deze wijziging niet gewijzigd.

Voorgenomen wijzigingen:

- a) In paragraaf III zowel bij overbrenging vanuit als naar Nederland t.b.v. verwijdering wordt de eerste cel van de eerste rij als volgt gewijzigd:
t.b.v. verbranden, of t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten
- b) Op diezelfde plek bij overbrenging naar Nederland moet de scheidingslijn tussen de cellen 't.b.v. verbranden' en 't.b.v. andere vormen van verwijdering dan...' weg. Deze rij komt er dan als volgt uit te zien:

t.b.v. verbranden, of t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering <u>dan verbranden of storten</u>	Nee	Voor regenererbare halogeenarme oplosmiddelen zoals bedoeld in par. II onder a, omdat nuttige toepassing mogelijk is.
t.b.v. verbranden, of t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering <u>dan verbranden of storten</u>	Ja	Voor niet-regenererbare halogeenarme oplosmiddelen zoals bedoeld in par. II onder b, indien de verwerking in overeenstemming is met de minimumstandaard. Zie beleidskader hoofdstuk B.13 , par. B.13.4.2.2 en par. B.10.5.

18 Tekstcorrectie Halogeenhoudende oplosmiddelen (SP68)

Voorgenomen wijziging:

De laatste zin van de tweede alinea onder I wordt als volgt gewijzigd:

De verontreinigingen kunnen zowel van organische ~~aard~~ als van anorganische ~~stoffen~~ aard zijn.

19 Lozing na zuivering van ontwikkelaar en fixeer (SP79)

Toelichting:

In het sectorplan van het oorspronkelijke LAP3 was opgenomen dat na aanvang van de planperiode wordt bezien of, en zo ja onder welke voorwaarden, zuivering gevolgd door lozing van door verwerkers ontzilverde fotobaden kan worden toegestaan. Hiertoe is opdracht gegeven aan Royal HaskoningDHV. In haar onderzoek dat ten grondslag ligt aan het rapport "Onderzoek lozing van zilverhoudende baden" d.d. 18 mei 2018, kenmerk I&BBF6500-101-100R001F1.0, blijkt dat afvalwater afkomstig van fotobaden onder geen beding zonder behandeling direct mag worden geloosd op oppervlaktewater. De samenstelling van afgewerkte fotobaden is zodanig dat de kans op aanwezigheid van Z-stoffen (zoals imidazool en boorhoudende stoffen) en A-stoffen groot is⁴. Daardoor is (voor)behandeling noodzakelijk voordat lozing plaatsvindt. Voorts is in het rapport aangegeven dat met de juiste (voor)behandelingstechnieken verwerking van fotobaden tot een loosbare waterstroom wel een reële optie is. Het verbod op lozen wordt daarom – onder voorwaarden – uit het sectorplan geschrapt.

Voorgenomen wijzigingen paragraaf II:

⁴ Z-stoffen en A-stoffen zijn begrippen die voortkomen uit de Algemene Beoordelingsmethodiek (ABM) inzake de waterbezwaarlijkheid van stoffen.

- a) De tekst onder 'Zeer zorgwekkende stoffen' van paragraaf II wordt als volgt gewijzigd:
 Onderstaande minimumstandaard houdt rekening met de mogelijke aanwezigheid van zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) in ontwikkelaar en fixeer. ~~Als zich andere situaties voordoen van ZZS in een van de genoemde afvalstoffen, dan geldt dat de voorschriften van REACH, de POP-verordening en/of de beleidslijn van hoofdstuk B.14, paragraaf B.14.4.3 van het beleidskader van toepassing kunnen zijn op de gevraagde activiteit. Deze moeten worden betrokken bij de toetsing aan de minimumstandaard (zie paragraaf B.14.5.2).~~
- b) De minimumstandaard onder a en onder b wordt als volgt gewijzigd:
 ...()... ~~Lozen is niet toegestaan.~~ Daarnaast is de onder minimumstandaard c genoemde verwerking toegestaan.
- c) De minimumstandaard onder c wordt als volgt gewijzigd:
 ...()... ~~Lozen is niet toegestaan.~~
 Daarnaast is toegestaan verwerking die is gericht op:
- o zilver terugwinnen tot een concentratie gelijk aan of lager dan 4 mg/l door electrolyse, membraantechnologie, omgekeerde osmose of een vergelijkbare techniek; en
  - o imidazool of andere organische zeer zorgwekkende stoffen zuiveren tot een concentratie lager dan 0,1 mg/l door oxidatie, membraantechnologie, omgekeerde osmose of een vergelijkbare techniek; en
  - o boorhoudende stoffen zuiveren tot een concentratie gelijk aan of lager dan 0,1 mg/l door specifieke membranen, ionenwisselaars, omgekeerde osmose of een vergelijkbare techniek; en
  - o aanvullende voor- of nabehandeling zodat lozing van het resterende afvalwater gelet op wet- en regelgeving, toepassen Best Beschikbare Technieken en de gevolgen voor het zuiveringstechnische werk en voor het ontvangende watersysteem (emissie/immissie-toets) acceptabel is.
Het is niet toegestaan om deze concentratiegrenswaarden middels mengen of verdunnen te onderschrijven.
- d) De volledige titel en tekst bij 'ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard' wordt geschrapt.

Voorgenomen wijziging paragraaf III:

- a) Voor de titel 'overbrenging vanuit Nederland' wordt volgende volzin ingevoegd:
De verwerking als bedoeld in paragraaf II onder c wordt in dit sectorplan beschouwd als een verwijderingshandeling.
- b) Aan het beleid voor 'overbrenging vanuit Nederland' t.b.v. andere vormen van (voorlopige) verwijdering dan verbranden of storten wordt onderaan bij 'ja' de volgende volzin toegevoegd:
Overbrenging voor lozen als vorm van verwijdering is in beginsel toegestaan wanneer de lozingsnormen op de locatie van bestemming dit toestaan.

20 Wijziging sectorplan kwik (SP82)

Toelichting:

Onderstaande aanpassingen in het sectorplan komen voor het overgrote deel voort uit het feit dat per 1 januari 2018 een nieuwe kwikverordening (verordening (EU) 2017/852) in werking is getreden.
 De nieuwe kwikverordening spreekt van 'kwik' i.p.v. 'metallisch kwik' en van 'kwikafval (gedefinieerd als metallisch kwik dat als afval wordt beschouwd zoals gedefinieerd in artikel 3, punt 1, van Richtlijn 2008/98/EG (Kaderrichtlijn afvalstoffen)). Het sectorplan voor kwik en kwikhoudend afval houdt echter vast aan de term 'metallisch kwik' om duidelijk onderscheid te maken tussen metallisch kwik (dat afval is) en de overige kwikhoudende afvalstoffen (zoals kwikmengsels, kwikhoudende producten, etc.). Hiermee is geen verschil beoogd met de term 'kwikafval' uit de kwikverordening. In het sectorplan is het gebruik van 'kwikafval' bovendien niet nodig omdat het inherent om afvalstoffen gaat.
 Verder leidt de nieuwe kwikverordening tot aanpassingen van verwijzingen en tot het invoeren van een minimumstandaard voor metallisch kwik teruggewonnen van schroot dat vrijkomt bij winning, transport en reiniging van aardgas.
 Wijziging f) komt voort uit een signaal uit de markt dat duidelijker moet zijn dat kwikhoudend schroot ook vrij kan komen bij winning en transport van aardolie. Ook de omschrijving van categorie 89 van bijlage F.5 wordt aangepast aan de nieuwe kwikverordening.

Voorgenomen wijzigingen:

- a) De titel van het sectorplan wordt als volgt gewijzigd:
Kwik en kwikhoudend afval
- b) De nieuwe kwikverordening spreekt van 'kwik' en niet meer van 'metallisch kwik' zoals voorheen. Het sectorplan houdt echter vast aan de term 'metallisch kwik' om duidelijk onderscheid te maken tot de overige kwikhoudende afvalstoffen. De eerste keer dat 'metallisch kwik' voorkomt (in de tabel van paragraaf I) wordt een voetnoot ingevoegd:
Met het begrip 'metallisch kwik' is geen verschil beoogd met het begrip 'kwikafval' zoals gedefinieerd in VERORDENING (EU) 2017/852 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 17 mei 2017 betreffende kwik, en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1102/2008, hierna : kwikverordening. In andere gevallen spreken we van kwikhoudend afval.
- c) Bij de eerste referentie naar de kwikverordening in de hoofdtekst van het hele sectorplan wordt de verwijzing naar regelgeving als volgt geactualiseerd:
 verordening (EGU) ~~1102/2008~~2017/852 (hierna: kwikverordening)
 Vervolgens wordt nog slechts gesproken van 'kwikverordening'.
- d) De eerste voetnoot (na wijziging a de tweede) die begint met "deze verordening wordt op 1 januari 2018 ingetrokken en vervangen door..." wordt geheel vervangen door:
De kwikverordening bevat beperkingen en voorschriften ten aanzien van het gebruik, de opslag en de in- en uitvoer van kwik, kwikverbindingen en kwikhoudende producten en ten aanzien van het beheer van kwikafval.
- e) In de eerste rij van de tabel van paragraaf I wordt de laatste volzin onder 2 als volgt aangevuld:
 2. Metallisch kwik al dan niet gestabiliseerd (bijvoorbeeld ...) ten behoeve van permanente berging in ondergrondse mijnen of bovengrondse inrichtingen.
- f) In de tweede rij van de tabel van paragraaf I wordt de tekst als volgt gewijzigd:
 Kwikhoudend slib, afvalwater, persoonlijke beschermingsmiddelen en kwikhoudend schroot dat vrijkomt bij winning, transport en reiniging van aardgas en -olie
- g) Halverwege de minimumstandaard onder c wordt een zin aangevuld:
 Is geen van deze vijf vormen van nuttige toepassing mogelijk dan is de minimumstandaard 'verbranden als vorm van verwijdering', in een installatie voorzien van adequate rookgasreiniging
- h) De minimumstandaard onder d wordt herschreven en aangevuld. Ook wordt een aanvullende minimumstandaard e toegevoegd.

d	Metallisch kwik, m.u.v. <u>metallisch kwik zoals bedoeld onder e.</u>	~~De minimumstandaard voor metallisch kwik is sStorten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot x].~~ Tijdelijke opslag van metallisch kwik op grond van artikel 3 van de kwikverordening (Verordening 1102/2008), dient op stortplaatsen plaats te vinden overeenkomstig de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen. Hoogwaardigere verwerking dan de hiervoor beschreven minimumstandaard is uitsluitend toegestaan indien: <ul style="list-style-type: none"> • voldaan wordt aan de bepalingen van REACH, en • het metallisch kwik wordt ingezet voor onderzoek en ontwikkeling, medische of analysedoeleinden <u>en/of het metallisch kwik wordt ingezet bij het vervaardigen van een product dat voor zover dit alles op grond van de kwikverordening, het Besluit kwik en kwikhoudende producten milieubeheer, de Regeling gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur, de Regeling beheer batterijen en accu's 2008, de Regeling verpakking en verpakkingsafval of de Wet op de medische hulpmiddelen, mag worden vervaardigd is toegestaan.</u>
e	<u>Metallisch kwik dat vrijkomt bij de reiniging</u>	<u>Storten op een daarvoor geschikte stortplaats [voetnoot y].</u>

	<u>van aardgas</u>	
--	------------------------	--

[x] Tijdelijke opslag op stortplaatsen is mogelijk met inachtneming van de artikelen 13 en 14 van de kwikverordening en dient plaats te vinden overeenkomstig de Regeling acceptatie afvalstoffen op stortplaatsen. Definitieve verwijdering dient eveneens plaats te vinden met inachtneming van de artikelen 13 en 14 van de kwikverordening.

[y] Artikel 11 van de kwikverordening bepaalt dat verwerking van deze specifieke afvalstroom niet tot terugwinning van kwik of kwikverbindingen in welke vorm dan ook mag leiden. Kwik dat uit deze sector komt, mag dus nooit verhandeld worden.

- i) In paragraaf II wordt het de volgende tekst onder "*ontwikkeling afvalstroom en minimumstandaard*" geschrapt:

~~In 2013 is een mondiaal kwikverdrag door 140 landen ondertekend (Minamata-Verdrag). Op 1 januari 2018 treedt de verordening (EG) 2017/852 betreffende kwik in werking. Het sectorplan zal in overeenstemming met deze verordening worden gebracht.~~

- j) De tweede alinea van paragraaf III wordt als volgt aangepast:

In bijlage F.10 is een gedetailleerde beslisboom opgenomen t.b.v. het vaststellen of overbrenging t.b.v. een bepaalde verwerking op basis van hoofdstuk B.13 kan worden toegestaan. ~~Met inachtneming van de van toepassing zijnde artikelen van Verordening (EG) Nr. 1102/2008 is de~~ De uitwerking voor dit sectorplan is hieronder gegeven. Deze uitwerking geldt:

- voor overbrenging (...), en
- voor invoer van buiten de Europese Unie en uitvoer naar buiten de Europese Unie, tenzij
  - (...)
  - (...),

tenzij in de kwikverordening anders is bepaald (zie onder).

- k) De alinea onder subkop 'algemeen' van paragraaf III wordt tekstueel beperkt aangepast t.b.v. de leesbaarheid van deze paragraaf:

~~...())... Dit heeft tot gevolg dat het ontkwikken van afvalstoffen niet snel kan worden aangemerkt als handeling van nuttige toepassing (R4) vanwege het niet zomaar mogen toepassen van het teruggewonnen kwik kan worden aangemerkt als handeling van nuttige toepassing (R4). Omdat de eerste handeling bij overbrenging vaak betrekking zal hebben op het afscheiden van het kwik – en dus is gericht op verwijdering van het kwik - ligt overbrenging ten behoeve van nuttige toepassing sowieso niet voor de hand.~~

- l) Onder paragraaf III wordt de kop en de tekst van subkop "*Kwikhoudend afval dat valt onder de reikwijdte van de Verordening 1102/2008*" geheel vervangen door de volgende tekst:

Kwik en kwikhoudend afval dat valt onder de reikwijdte van de kwikverordening
Bij de overbrenging van kwik en bepaalde kwikhoudende afvalstoffen die vallen onder de reikwijdte van de kwikverordening gaan de bepalingen van de kwikverordening voor op onderstaand beleid. Een analyse van bepalingen uit de kwikverordening die van toepassing kunnen zijn op de overbrenging van kwik(afval) en kwikhoudend afval is opgenomen in de toelichting op dit sectorplan.

- m) In paragraaf III wordt tussen subkop "*Overbrenging vanuit Nederland:*" en de bijbehorende tabel de volgende tekst tussengevoegd:

Let op: Beleid in onderstaande tabellen voor deelstromen d en e van paragraaf II is in ieder geval van toepassing op grensoverschrijdend transport binnen de Unie. Voor uitvoer uit de Unie kent de kwikverordening mogelijk afwijkende bepalingen.

- n) In de tabellen van paragraaf III wordt overal aan "paragraaf II, onder d" toegevoegd
en e

- o) De omschrijving van categorie 89 in bijlage F.5 van het LAP wordt als volgt aangevuld:

metallisch kwik (kwikafval zoals gedefinieerd in verordening (EU) 2017/852)

21 Luiers en incontinentiemateriaal opgenomen in sectorplan recyclebare monostromen (SP84)

Toelichting:

Het gescheiden inzamelen van luiers en incontinentiemateriaal komt meer en meer voor. Meerdere initiatieven zijn in voorbereiding om delen hiervan te kunnen recyclen. Wel is het de bedoeling dat deze recycling geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu met zich mee kan brengen. Gelet op deze ontwikkelingen wordt in het LAP een *eerste* stap gezet voor beleid voor deze afvalstroom door het toevoegen van luiers en incontinentiemateriaal aan sectorplan 84 en het opnemen van een minimumstandaard en vooruitblik aldaar.

In de minimumstandaard wordt bovendien verwezen naar een nog op te stellen document. waarin zal staan wanneer de materialen uit een verwerking veilig zijn om opnieuw toe te passen en dus gerecycled kunnen worden. In dit document zal specifiek ingegaan worden op de problematiek van medicijnresten en pathogenen. Dat document is op dit moment nog in ontwikkeling, maar zal gereed zijn wanneer de eerste wijziging van het LAP in werking treedt. RIVM draagt bij aan het onderzoek dat aan de grondslag ligt van het document.

De voorgestelde wijziging van de minimumstandaard is een eerste stap. Daarom wordt bij de ontwikkelingen voor de afvalstof (paragraaf II) opgenomen dat zodra voldoende capaciteit voor recycling van de fracties kunststof en cellulose is, de minimumstandaard hieraan aangepast zal worden ten einde te sturen naar hoogwaardige verwerking.

Voorgenomen wijzigingen:

- a) De titel van het sectorplan wordt als volgt gewijzigd:
Overige recyclebare monostromen (matrassen, steenwol, tapijt, ~~en~~ kunstgras en gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal)

- b) Aan de tabel in paragraaf I wordt de volgende regel toegevoegd:

<u>Luiers en incontinentiemateriaal</u>	<u>Gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal afkomstig van:</u> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Particulieren</u> • <u>Kinderdagverblijven</u> • <u>Gezondheidszorg, niet zijnde ziekenhuizen</u>
---	--

- c) Aan de tabel in paragraaf II wordt de volgende regel toegevoegd:

e	<u>Luiers en incontinentiemateriaal</u>	<u>Hoofdgebruik als brandstof.</u> <u>Hoogwaardiger vormen van verwerking waarbij delen van het materiaal via recycling terug in de keten wordt gebracht zijn uitsluitend toegestaan wanneer deze verwerking voldoet aan [het door RIVM/RWS ontwikkelde document*] voor verwerking waarbij de materialen veilig zijn toe te passen.</u> <u>(*NB: in de wijziging van het LAP zal de definitieve titel van het door RIVM/RWS ontwikkelde document worden opgenomen).</u>
---	---	---

- d) Onder "Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard" in paragraaf II wordt toegevoegd:

Luiers en incontinentiemateriaal

Zodra voldoende capaciteit beschikbaar is wordt de minimumstandaard voor luiers en incontinentiemateriaal aangepast. Inzet hiervan zal – naast de nu al geldende verwerking tot veilig toe te passen materialen in lijn met het [document] – zijn dat ten minste de fracties kunststof (vooralnog niet de SAP's) en cellulose gerecycled worden en dus weer als grondstof beschikbaar komen. Technieken waarbij deze fracties worden afgebroken en niet als grondstof beschikbaar komen – zoals composteren of vergisten van de cellulose – zullen hier naar verwachting niet onder gaan vallen.

De huidige tekst over tapijt wordt voorzien van een subtitel

Tapijt

- e) In paragraaf III wordt na het tekstblok over ZZS het volgende ingevoegd:

Andere risicostoffen

Voor luiers en incontinentiemateriaal geldt dat aanwezigheid van medicijnresten en pathogenen een aandachtspunt is. Het RIVM heeft onderzoek verricht naar verwerking waarbij de materialen veilig zijn toe te passen. Dit heeft geresulteerd in

een [document] waarmee recyclers kunnen aantonen dat de materialen veilig zijn toe te passen ten aanzien van pathogenen en medicijnen.

- f) In de tabellen van paragraaf III wordt bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. nuttige toepassing 2 keer de volgende aanpassing doorgevoerd:
Voor tapijt- en plakstroken van kunstgras en gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal
- g) In de tabellen van paragraaf III wordt bij overbrenging vanuit Nederland t.b.v. verbranden en bij overbrenging naar Nederland t.b.v. andere nuttige toepassing aan "Voor tapijt" toegevoegd:
en gescheiden ingezamelde luiers en incontinentiemateriaal

22 Wijziging vooruitblik matrassen (SP84)

Toelichting:

Voor matrassen zijn er meerdere ontwikkelingen gaande.

- Allereerst zijn matrassen zijn als prioritaire stroom aangemerkt in de Transitieagenda Consumentengoederen (icoonproject Matrasrecycling).
- Ten tweede wordt op dit moment bekeken of voor deze afvalstroom een vorm van producentenverantwoordelijkheid moet worden geïntroduceerd. Hierover wordt medio 2019 meer duidelijkheid verwacht.
- Als derde kent de minimumstandaard de bepaling dat recycling niet hoeft wanneer dit meer kost dan €205,-/ton. In praktijk blijkt echter dat recyclen van matrassen de laatste jaren duurder is dan € 205,- per ton waardoor de minimumstandaard zijn doel mist.
- Als vierde bestaat op dit moment te weinig verwerkingscapaciteit, maar lijkt het tarief van €205,-/ton ook één van de belemmeringen voor nieuwe partijen om in deze markt te stappen (er zijn initiatieven, maar die maken pas op de plaats).
- Tot slot is de markt voor secundaire grondstoffen sinds de introductie van de minimumstandaard zodanig veranderd dat niet zeker is of – door gebrek aan afzetmogelijkheden – de in de minimumstandaard opgenomen eis dat minimaal 90% voor recycling moet worden afgezet, wel realistisch is.

Voornemen is om in de tweede helft van 2019 te bezien wat al deze ontwikkelingen betekenen voor de huidige minimumstandaard in het LAP.

Voorgenomen wijziging:

Onder de kop "Ontwikkelingen afvalstroom en minimumstandaard" van paragraaf II wordt de volgende tekst opgenomen:

Matrassen:

In de loop van 2019 wordt bezien of de minimumstandaard voor matrassen nog wel past op de ontwikkelingen in het beheer van matrassen en op ontwikkelingen van de grondstoffenmarkt. Hierbij kan zowel de eis van 90% recycling als de grenswaarden van € 205,- per ton ter discussie komen. Bedoeling is dit in de tweede wijziging van het LAP mee te nemen.

23 Minimumstandaard EPS aangepast aan POP-verordening (SP85)

Toelichting:

Nadere bepalingen omtrent de wijze waarop verwerking plaats mag vinden conform de POP-verordening zijn aan de minimumstandaard ter verduidelijking toegevoegd.

Voorgenomen wijziging:

De minimumstandaard voor EPS-bouwafval wordt als volgt gewijzigd:

Verwerken conform de bepalingen van Verordening (EG) 2004/850 (art. 7, lid 2 en bijlage V, deel 1). Dat betekent: verwerken door D9 (fysisch-chemische behandeling), D10 (verbranden op land) of R1 (hoofdgebruik als brandstof of als ander middel voor energieopwekking). Hoogwaardiger verwerken dan de minimumstandaard is slechts toegestaan voor apart gehouden partijen waarvoor kan worden aangetoond dat het EPS-bouwafval geen HBCDD bevat.

24 Begrip ZZS toegevoegd aan begrippenlijst (Bijlage F.3)

Toelichting:

Gezien het begrip ZZS door het hele LAP heen wordt gebruikt en hiervoor ook specifiek beleid is geformuleerd in hoofdstuk B.14 is het belangrijk dit begrip goed te definiëren en af te bakenen.

Voorgenomen wijziging:

Het begrip 'zeer zorgwekkende stoffen' is met de volgende omschrijving toegevoegd aan de begrippenlijst:

Zeer zorgwekkende stof (ZZS): Een Zeer zorgwekkende stof (ZZS) is een stof die voldoet aan één of meer van de criteria of voorwaarden, bedoeld in artikel 57 van EG-verordening registratie, evaluatie en autorisatie van chemische stoffen (REACH). Dit zijn stoffen die ernstige en vaak onomkeerbare effecten kunnen hebben op de menselijke gezondheid en het milieu.

25 Wijziging van de afvalcategorieën 107, 108, 109 (Bijlage F.5)

Toelichting:

In de zogenaamde 'restcategorieën' 107, 108 en 109 staat in LAP3 dat sprake moet zijn van afval dat van 'buiten de inrichting afkomstig is'. Dit is niet terecht omdat deze categorieën ook van toepassing zijn op afvalstoffen die binnen een inrichting ontstaan t.b.v. doelmatig afvalbeheer.

Voorgenomen wijziging:

In alle categorieën 107, 108 en 109 wordt de volgende zinsnede geschrapt:

~~...()... van buiten de inrichting afkomstig...()...~~

26 Wijzigingen/aanvullingen van de mLCA (Bijlage 9)

Toelichting:

De eerste ervaringen met bijlage F.9 van LAP3 hebben geleerd dat de hierin uitgewerkte mLCA-methodiek goed werkbaar is, maar deze eerste ervaringen hebben ook enkele aanbevelingen opgeleverd die leiden tot onderstaande voorgestelde wijzigingen.

Voorgenomen wijziging:

a) In paragraaf F.9.3.1.2 wordt onder de kop 'uitgespaarde processen' onder de bestaande tekst toegevoegd:

N.B. 1

In deze bijlage wordt er van uitgegaan dat de inzet van recyclelaar betekent dat de winning en/of productie van virgin grondstoffen wordt vermeden. De vermeden milieu impact hiervan mag dan in mindering worden gebracht. Er zijn situaties denkbaar dat het ene secundaire materiaal concurreert met het andere. Door de toename van secundaire materialen in de circulaire economie zal dit zich steeds vaker voor kunnen gaan doen. In de meeste gevallen vinden beide recyclelaar uiteindelijk een toepassing zodat er sprake blijft van het vermijden van primair materiaal, zelfs al zou in eerste instantie een ander secundair materiaal zijn ingezet wanneer het te onderzoeken materiaal er niet zou zijn geweest. Alleen in die gevallen waarin evident is dat geen sprake is van het besparen van virgin materiaal – denk bijvoorbeeld aan gevallen waarin een toepassing bij gebrek aan secundair materiaal waarschijnlijk helemaal niet zou worden gerealiseerd, ook niet met primair materiaal – kan gemotiveerd worden afgezien van het in toerekenen van vermeden milieu-impact door het uitsparen van primair materiaal.

N.B. 2

In sommige gevallen kan door een nieuwe toepassing een heel ander materiaal worden vermeden dan in de afvalstroom aanwezig. Voorbeeld is kunststof dat in een tweede leven wordt ingezet in een toepassing waar normaal hardhout wordt gebruikt. Dit kan leiden tot het vermijden van impacts die groter zijn dan de impact van het oorspronkelijke materiaal. In deze gevallen is het extra van belang dat er een gedegen motivering onder de vermeden impacts ligt, ofwel dat heel aannemelijk wordt gemaakt dat in de tweede toepassing inderdaad dat andere materiaal wordt vermeden. Betreft het – in dit kunststof/hardhout-voorbeeld - een toepassing die bij afwezigheid van de kunststof in praktijk altijd uitsluitend van hardhout zou zijn vervaardigd en is tevens aannemelijk dat de kunststof ook in die toepassing terecht zal komen, dan is het toerekenen van vermeden hardhout vanzelfsprekend de enige realistische uitwerking. In andere gevallen is het werken met gevoeligheidsanalyses – waaronder doorrekenen van de variant waarin een vermeden virgin materiaal wordt

toegerekend dat zo veel mogelijk lijkt op het oorspronkelijke materiaal – noodzakelijk.

- b) In paragraaf F.9.3.2.2 wordt de eerste alinea vervangen door de volgende tekst:

~~Bij de inventarisatie wordt een oneindige tijdshorizon gehanteerd, behalve voor het uitloggen van stoffen uit stortplaatsen en uit werken. Om pragmatische redenen wordt bij de uitlogging uit stortplaatsen uitgegaan van een tijdshorizon van 10.000 jaar. De uitlogging uit werken wordt beperkt tot een termijn van 100 jaar. Dit komt voort uit de aanname dat werken over het algemeen niet langer dan 100 jaar aanwezig zullen zijn.~~

Tijdshorizon
Bij de inventarisatie wordt als uitgangspunt zonder lange termijn emissies gerekend. Wel wordt het effect van het toch meenemen van lange termijn-emissies op de einduitkomst gerapporteerd als gevoeligheidsanalyse.

Als uitgangspunt worden kort cyclische producten, zoals verpakkingen, op eenzelfde manier gemodelleerd als lang-cyclische, zoals bouwproducten terwijl de tijdshorizon kan variëren van minder dan één tot meer dan honderd jaar. Aan de ermee samenhangende onzekerheid (hoe zijn verwerkingstechnieken over 100 jaar, hoe is de grondstoffen markt over 100 jaar, etc.) dient bij lang-cyclische producten wel aandacht te worden gegeven.

- c) In paragraaf F.9.3.2.2 wordt boven de tweede alinea de subkop

CO₂

en boven de vierde alinea als subkop

Achtergrondprocessen

toegevoegd.

Bijlage 1: nieuw hoofdstuk “LAP3 en de Omgevingswet”

In de notitie zelf is dat deel van het nieuwe hoofdstuk A.8 opgenomen dat is aangemerkt als ‘kern van beleid’. Alleen op dat deel kan worden ingesproken. Ter informatie bevat deze annex de tekst van het hele hoofdstuk.

A.8 LAP3 en de Omgevingswet

A.8.1 Over dit hoofdstuk

juridische achtergrond

Op 1 januari 2021 is beoogd dat de Omgevingswet (Ow) in werking treedt en zal een deel van de huidige afvalregelgeving via die wet worden gereguleerd. Dit betreft o.a. de afvalgerelateerde bepalingen uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling, een aantal artikelen van hoofdstuk 10 Wet milieubeheer (Wm) en een aantal AMvB's die hun basis hebben in dit hoofdstuk. Een groot deel van hoofdstuk 10 van de Wm en de daarop gebaseerde wetgeving blijft echter nog ‘achter’ en zal via de Invoeringsregelgeving in lijn worden gebracht met de Ow. In een latere fase zal ook dit resterende deel van hoofdstuk 10 en overige afvalregelgeving onder de werkingsfeer van de Omgevingswet worden gebracht.

inhoudelijke redenen voor dit hoofdstuk en waarom nu

De overgang naar de Ow betekent dat met inwerkingtreding van deze wet ook het LAP moet zijn gewijzigd. Daar waar LAP en Wm nu naadloos op elkaar aansluiten zal dit ook het geval moeten zijn tussen het LAP en de Ow. Hoewel de Ow pas over een aantal jaren in werking treedt, is er een aantal redenen om het LAP nu al aan te passen (zie verder onder kop “Het LAP en de Ow straks”).

De Ow brengt verschuivingen met zich mee van ‘ontheffingen’ naar ‘vergunningen’, van ‘verschillende typen inrichtingen’ naar ‘milieubelastende activiteiten’, van ‘centraal’ naar ‘decentraal’, etc. Het feit dat sommige afvalgerelateerde onderwerpen niet langer door het rijk worden geregeld, maar onder bevoegdheid van andere overheden komen, vraagt wel om een centraal kader ten einde de landelijke doelstellingen van het afvalbeleid te realiseren. Dit hoofdstuk van het LAP biedt decentrale overheden hiervoor het benodigde kader.

Op dit moment wordt door verschillende overheden reeds gewerkt aan verordeningen en plannen die straks hun basis gaan vinden in de Ow. Zo zijn veel gemeenten vooruitlopend op de komst van de Ow reeds bezig met het opstellen van een omgevingsplan waarin ook ‘afval’ een plek kan krijgen⁵. Dit heeft tot gevolg dat het wenselijk is dat, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Ow, nu al in het LAP wordt aangegeven op welke wijze de verschillende bestuursorganen bij het opstellen van deze verordeningen en plannen rekening moeten houden met het LAP.

Doelen van dit hoofdstuk zijn daarom

- [1] duidelijk maken aan bevoegde gezagen dat zij bij het opstellen van een omgevingsplan, -verordening en/of waterschapsverordening onder het systeem van de Ow voor zover het gaat over afvalgerelateerde aspecten rekening moeten houden met het LAP, en
- [2] bevoegde gezagen die al bezig zijn met de voorbereiding van omgevingsplannen, -verordeningen en/of waterschapsverordeningen nu al aangeven met welke aspecten uit het LAP zij in ieder geval in hun plannen en verordeningen rekening moeten houden.

opbouw van dit hoofdstuk en aanbouw

De Ow en alle onderliggende regelgeving is nog in ontwikkeling en voornamelijk blijft het systeem van de Wm in werking. Zoals hiervoor aangegeven is het – omdat veel bevoegde gezagen al werken aan de voorbereiding van de implementatie van het systeem van de Ow – wel wenselijk om nu al aandacht te besteden aan het LAP onder de situatie van de Ow. Deze ‘overgangperiode’ betekent dat

1. er bewust voor is gekozen om ‘LAP3 en de Ow’ in dit aparte hoofdstuk uit te werken en hoofdstuk A.2 grotendeels ongewijzigd te laten; wanneer inwerkingtreding van Ow aanstaande is, zal dit aparte hoofdstuk worden geïntegreerd in andere delen van het LAP.
2. in dit hoofdstuk ter verduidelijking een aantal keren zowel de huidige situatie (LAP onder de Wm) als de nieuwe situatie (LAP onder de Ow) worden besproken; op termijn is alleen de laatste situatie aan de orde en zal de tekst kunnen worden vereenvoudigd.

---

⁵ Andere voorbeelden zijn provincies en waterschappen die een omgevingsverordening respectievelijk een waterschapsverordening moeten opstellen. Ook kan een gemeente er voor kiezen om naast het omgevingsplan een aparte afvalstoffenverordening te houden.

Bijlagen bij inspraaknotitie eerste wijziging LAP3

Het LAP en de Ow straks

Onder de Wm is 'inrichting' (zie kader) het sleutelbegrip. Onder de Ow komt dit begrip te vervallen en wordt het centrale begrip 'de milieubelastende activiteit' (zie opnieuw kader).

Dit betekent dat de doorwerking van het LAP breder wordt. Immers, een bepaalde activiteit die nu buiten een inrichting wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld omdat het van te korte duur is om van een inrichting te spreken) valt – omdat er geen vergunning of ontheffing voor wordt verleend – buiten de directe doorwerking van het LAP. Onder de Ow vallen als gevolg van de werking van het begrip 'milieubelastende activiteit' echter ook dergelijke kortdurende activiteiten die nu nog zouden worden aangemerkt als 'plaatsvindend buiten een inrichting' en dus niet onder het LAP, wel onder de werking van het LAP. Dit betekent dat het hele LAP moet worden nagelopen met de vraag:

Wat betekent het wanneer deze passage ook geldt voor 'buiten inrichtingen', is dat ook wenselijk en wat betekent het voor de tekst van het LAP?

Dit wordt meegenomen in een volgende wijziging van LAP3. Met opname van dit hoofdstuk is het LAP dus nog slechts voor een beperkt deel aangepast aan de Ow.

kader: kernbegrippen in de Wm en de Ow

Het begrip inrichting in de Wm

Of sprake is van een inrichting in de zin van artikel 1.1 van de Wet milieubeheer wordt bepaald in twee stappen. Ten eerste moet de inrichting voldoen aan de definitie in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer. Deze luidt:

elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht

Daarnaast moet de inrichting zijn aangewezen als milieurelevante activiteit in bijlage I van het Besluit omgevingsrecht. Niet onder het begrip inrichting vallen hobbymatige activiteiten (niet bedrijfsmatig), activiteiten die korter dan zes maanden duren en activiteiten die niet binnen een zekere begrenzing worden verricht.

De milieubelastende activiteit in de Ow

Het begrip milieubelastende activiteit is in de bijlage van de Omgevingswet gedefinieerd als:

een activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een lozingsactiviteit op een zuiveringstechnisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit

Door deze ruime omschrijving kunnen hobbymatige activiteiten en kortdurende activiteiten ook milieubelastende activiteiten zijn (mits de activiteit als zodanig is aangewezen). Dit hangt samen met het vervallen van het begrip inrichting binnen de systematiek van de Ow.

A.8.2 Juridische verankering en doorwerking van het LAP

Rekening houden met

In hoofdstuk A.2 is aangegeven dat bij de beoordeling van aanvragen om omgevingsvergunningen, onderdeel milieu, rekening moet worden gehouden met het LAP, dan wel de afvalhiërarchie. Dit is vastgelegd in artikel 2.14 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Daarnaast moeten bestuursorganen op grond van artikelen 10.14 en 10.29a Wm bij het uitoefenen van bevoegdheden krachtens de Wm die betrekking hebben op afvalstoffen, dan wel afvalwater, rekening houden met het LAP. Onder de Ow gaat de juridische verankering hiervan vanzelfsprekend wijzigen. Het aantal situaties waarin het bevoegd gezag rekening moet houden met het LAP zal overigens toenemen.

'Rekening houden met' impliceert dat in beginsel gemotiveerd van het LAP mag worden afgeweken. Dat is weliswaar juist, maar in de leeswijzer en eerdere hoofdstukken is reeds gewezen op de uniformerende werking die het LAP behoort te hebben. In hoofdstuk A.2 is daarom aangegeven dat afwijking van het LAP zoveel mogelijk moet worden voorkomen. Indien een overheid toch wil afwijken van het LAP kent het LAP een aparte afwijkingsprocedure die is beschreven in paragraaf A.2.6. Ook voor afwijking door decentrale overheden bij zaken die staan beschreven in dit hoofdstuk is het volgen van deze procedure vereist.

Wijziging van doorwerking van het LAP

Zoals hierboven aangegeven gaat de juridische verankering van het LAP wijzigen met de komst van de Ow. Dat neemt niet weg dat ook in de toekomst bij de uitoefening van afvalgerelateerde bevoegdheden en taken rekening gehouden moet worden met het LAP. Hiervoor is relevant onderscheid te maken in 3 situaties.

1. Ten aanzien van het opstellen van verordeningen en omgevingsplannen

In de Ow wordt het gemeentelijk omgevingsplan geïntroduceerd. Het omgevingsplan bevat algemene regels van de gemeente over de fysieke leefomgeving. Het omgevingsplan regelt een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (zoals nu het bestemmingsplan doet). Daarnaast kan de gemeente in het omgevingsplan regels stellen aan activiteiten voor zover het Rijk en de provincie die activiteiten niet of niet uitputtend hebben geregeld in een AMvB of omgevingsverordening. Een gemeentelijke afvalstoffenverordening kan worden opgenomen in het omgevingsplan, maar kan ook als apart instrument blijven bestaan.

Bijlagen bij inspraaknotitie eerste wijziging LAP3

Aan de artikelen 10.14 en 10.29a Wm wordt vanaf het moment de Ow van kracht wordt, via de Invoeringswet, toegevoegd dat ook bij het uitvoeren van een taak of bevoegdheid krachtens artikel 4.1 van de Ow rekening moet worden gehouden met het LAP of de afval(water)hiërarchie van de Wet milieubeheer. Dit uiteraard slechts voor zover de bevoegdheid uitgeoefend wordt met betrekking tot afvalstoffen. Deze verplichting om rekening te houden met het LAP geldt in ieder geval voor het opstellen van het omgevingsplan en eventuele aparte afvalstoffenverordening (gemeenten), de waterschapsverordening (waterschappen) en de omgevingsverordening (provincies)⁶.

2. Ten aanzien van vergunningplichtige milieubelastende activiteiten

Op grond van artikel 5.1 Ow is het verboden om zonder omgevingsvergunning een milieubelastende activiteit te verrichten "voor zover het gaat om een bij algemene maatregel van bestuur aangewezen geval". Voor het uitvoeren van deze aangewezen milieubelastende activiteiten is onder het stelsel van de Ow straks dus een omgevingsvergunning vereist, al dan niet aangevuld met algemene regels. Daarnaast zijn er milieubelastende activiteiten waarvoor alleen algemene regels gelden.

Wat milieubelastende activiteiten zijn en welke daarvan vergunningplicht zijn, wordt aangewezen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In artikel 8.9, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is geregeld dat bij de beoordeling van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verrichten van milieubelastende activiteiten rekening moet worden gehouden met de artikelen 10.14 en 10.29a van de Wet milieubeheer. Concreet betekent dit dat voor het verlenen van vergunningen op het gebied van afvalbeheer het LAP het toetsingskader is. Feitelijk is dat niet anders dan op dit moment onder de Wm (zie hoofdstuk A.2 van het LAP). Het rekening houden met afvalhiërarchie, minimumstandaarden, scheidingsregels, afwijkingsprocedure, etc. etc. blijft dus ook onder de Ow uitgangspunt.

3. Ten aanzien van specifieke afvalgerelateerde activiteiten

Onder de Wm worden alle activiteiten die binnen een inrichting plaatsvinden vergunningplichtig wanneer één of meer van die activiteiten als zodanig is/zijn aangewezen. Onder de Ow worden activiteiten los beoordeeld. Soms is de hoofdactiviteit van een bedrijf in het BAL niet aangewezen als een vergunningplichtige milieubelastende activiteit of zelfs geheel niet als een milieubelastende activiteit. Er is dan voor die activiteit onder de Ow geen vergunning nodig⁷ en er gelden in het tweede geval dan ook geen algemene regels op grond van het Bal. Dit betekent dat directe doorwerking van het LAP richting dat bedrijf onder de Ow niet langer aan de orde is. Echter, het kan zo zijn dat een bepaalde nevenactiviteit zelf alsnog vergunningplichtig is.

Voor een aantal afvalgerelateerde zaken is de inhoud van het LAP van belang om te bepalen of al dan niet sprake is van een milieubelastende activiteit. Voegt een bedrijf haar afvalstoffen bijvoorbeeld samen (mengen) op een wijze waarvan het LAP zegt dat deze afvalstoffen gescheiden kunnen/moeten worden gehouden, dan is sprake van een milieubelastende activiteit (art. 3.39 Bal) en is een vergunning voor die menghandeling vereist⁸. Het LAP is voor het wel of niet toestaan van het mengen dan het toetsingskader.

Kortgezegd is een mengactiviteit dus alleen niet-milieubelastend in de zin van het Bal wanneer aan een aantal belangrijke aspecten van het LAP is voldaan. Iets degelijks geldt ook voor andere zaken, zoals het verdichten van gevaarlijk afval wanneer dat zou leiden tot minder hoogwaardige verwerking dan op basis van het LAP is toegestaan

A.8.3 Storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van afvalstoffen

De huidige situatie is dat in artikel 10.2 Wm een verbod is opgenomen om afvalstoffen buiten een inrichting te storten, anderszins op of in de bodem te brengen of te verbranden. Het gaat daarbij zowel om bedrijfsafvalstoffen, gevaarlijke afvalstoffen als huishoudelijke afvalstoffen. Burgemeester en wethouders kunnen ontheffing verlenen voor het buiten een inrichting verbranden van niet-gevaarlijke afvalstoffen. Voor het storten of anderszins op of in de bodem brengen van niet-gevaarlijke afvalstoffen kan ontheffing worden verleend door gedeputeerde staten.

⁶ Wanneer de gemeente er voor kiest om de afvalstoffenverordening als apart document te laten bestaan valt dit onder H10 Wm. Dat rekening moet worden gehouden met het LAP blijft geregeld dan via dat hoofdstuk. Wanneer de afvalstoffenverordening in het omgevingsplan wordt opgenomen, bepalen de nieuwe artt. 10.14 en 10.29a Wm dat bij de opstelling van regels in het omgevingsplan etc. rekening gehouden moet worden met het LAP en afval(water)hiërarchie).

⁷ Dit behoudens de mogelijkheid die gemeenten hebben om in een aantal gevallen een lokaal systeem van vergunningen in het leven te roepen.

⁸ Onder de Wm is voor alle activiteiten binnen de inrichting een vergunning vereist wanneer één van de activiteiten vergunningplichtig is. Onder de Ow is dit anders en kan een bedrijf wat betreft zijn hoofdactiviteit niet-vergunningplichtig zijn, maar mogelijk voor een bepaalde handeling met afval specifiek voor die éne handeling wel een vergunning behoeven.

Bijlagen bij inspraaknotitie eerste wijziging LAP3

Onder de Omgevingswet wordt het op of in de bodem brengen en verbranden van bedrijfsafvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen in het Bal aangewezen als, al dan niet vergunningplichtige, milieubelastende activiteiten. Voor het storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen blijven het verbod van artikel 10.2 Wet milieubeheer en de mogelijkheid tot het verlenen van ontheffing daarvan, bestaan.

Met de Omgevingswet worden bovendien sommige bevoegdheden gewijzigd.

- Burgemeester en wethouders worden bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor het op of in de bodem brengen van bedrijfsafvalstoffen en gevaarlijke afvalstoffen buiten stortplaatsen.⁹
- Gedeputeerde Staten blijven bevoegd gezag voor het verlenen van vergunningen voor stortplaatsen van gevaarlijke afvalstoffen of bedrijfsafvalstoffen.
- Voor wat betreft verbranden van huishoudelijke afvalstoffen in de open lucht blijven net als nu burgemeester en wethouders bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffingen op grond van art. 10.63 Wm.

Beleid inzake storten en op of in de bodem brengen van afvalstoffen buiten stortplaatsen

Het storten (verwijderen) van afvalstoffen buiten stortplaatsen is ongewenst. Het leidt onder meer tot potentiële milieurisico's, verstoort het functioneren van de 'stortmarkt' en ondergraaft de landelijke regulering van stortcapaciteit (zie hoofdstuk B.15). Er zijn – vooralsnog – geen situaties denkbaar waarin storten van afvalstoffen buiten een stortplaats kan worden toegestaan. Dit betekent dat het uitgangspunt van beleid of regelgeving van de gemeente moet zijn dat storten buiten reguliere stortplaatsen niet is toegestaan.

Voor op of in de bodem brengen als vorm van nuttige toepassing is dat anders. In het Bal zijn (net als nu in het Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen en in het Besluit bodemkwaliteit) voor bedrijfsafvalstoffen gevallen opgenomen waarin geen toestemming nodig is (het verbod om deze afvalstoffen op of in de bodem te brengen geldt niet). In alle andere vergunningplichtige gevallen is het LAP leidend. Indien niet aan de minimumstandaard of, bij het ontbreken daarvan, aan artikel 10.14 Wet milieubeheer, wordt voldaan, dient de vergunning (of ontheffing, voor nog niet ingezamelde of afgegeven huishoudelijke afvalstoffen) in principe te worden geweigerd. Ook het op of in de bodem brengen (nuttige toepassing) van gevaarlijke afvalstoffen kan niet worden toegestaan.

Gemeenten kunnen in het omgevingsplan regels opstellen voor de nuttige toepassing van bepaalde soorten afvalstoffen op of in de bodem. In het verleden is door provincies vaak beleid opgesteld voor het toepassen van groenafval.

Kader: voor de uitvoeringspraktijk

In de huidige situatie dient zowel voor op de bodem brengen als nuttige toepassing als voor storten buiten inrichtingen een ontheffing te worden aangevraagd. In praktijk wordt niet altijd duidelijk onderscheid gemaakt tussen beide situaties en worden ook ontheffingen verleend voor nuttige toepassing waar de activiteit veel weg heeft van storten. Nu in het LAP meer expliciet wordt vastgelegd dat storten buiten inrichtingen in beginsel ongewenst is, zal het maken van dit onderscheid in praktijk een grotere rol gaan spelen.

Beleid inzake verbranden van afvalstoffen in de open lucht

Verbranding van afvalstoffen in de open lucht (nu: buiten een inrichting) is in principe ongewenst. Afvalstoffen kunnen hoogwaardiger worden verwerkt, in ieder geval door middel van verbranding met energietेरugwinning. Uit het oogpunt van bescherming van de luchtkwaliteit is verbranding van afvalstoffen in de open lucht eveneens niet gewenst¹⁰.

Er zijn echter gevallen denkbaar dat verbranding van afvalstoffen (met name houtachtige stromen), om andere redenen dan doelmatige verwerking van afvalstoffen en luchtkwaliteit, bij uitzondering toch aanvaardbaar is. Gedacht kan worden aan evenementen als paasvuren en kersboomverbranding. Het is gewenst dat gemeenten in hun omgevingsplannen beleid vaststellen over het verbranden van afvalstoffen in de open lucht en hierbij uitgaan van het uitgangspunt dat dit vanuit doelmatig beheer van afvalstoffen en vanwege bescherming van de luchtkwaliteit in beginsel ongewenst is en alleen bij uitzondering kan worden toegestaan. Hetzelfde zou gezegd kunnen worden voor hout(achtig) materiaal dat niet onder de noemer 'afvalstof' valt.

Verbranden van gevaarlijke afvalstoffen in open lucht mag in ieder geval niet worden vergund.

A.8.5 Kern van het beleid ten aanzien LAP3 en de Omgevingswet

In deze laatste paragraaf zijn de punten samengevat die de kern vormen van het beleid zoals opgenomen in dit hoofdstuk. Overige informatie in dit hoofdstuk is toelichtend aan onderstaand

⁹ Ter info: stortplaatsen vallen niet onder art. 3.182 Bal, maar onder art. 3.84 Bal.

¹⁰ Bekend is immers dat dat grootschalige verbranding in de open lucht leidt tot forse emissies van onder meer fijnstof

Bijlagen bij inspraaknotitie eerste wijziging LAP3

beleid of dient als duiding bij bijvoorbeeld bestaande wet- en regelgeving of jurisprudentie. Voor wijziging van onderstaande kern van beleid zal altijd een procedure van openbare inspraak worden gevolgd. Voor wijziging van meer toelichtende delen van dit hoofdstuk zal worden volstaan met bekendmaking.

- Paragraaf A.8.3 over storten, anderszins op of in de bodem brengen en verbranden van afvalstoffen is in zijn geheel onderdeel van de kern van beleid.
- Bevoegde gezagen worden bij het voorbereiden van omgevingsplannen, –verordeningen en/of waterschapsverordeningen vooruitlopend op de komst van de Ow geacht rekening te houden met het LAP.

Bijlage 2: Staatscourantpublicatie vaststelling LAP3

STAATSCOURANT

Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden sinds 1814.

Nr. 68028

29 november

2017

Besluit van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, van 28 november 2017, nr. IENM/BSK-2017/271646, houdende vaststelling van het Landelijk afvalbeheerplan 2017–2029 (LAP 3)

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,

Gelet op artikel 10.3 van de Wet milieubeheer;

BESLUIT:

Vast te stellen het Landelijk afvalbeheerplan 2017–2029 (LAP 3), dat als bijlage bij dit besluit is opgenomen.

Dit besluit en de toelichting worden in de Staatscourant geplaatst.

De bijlage wordt niet in de Staatscourant geplaatst, maar kan worden ingezien op www.lap3.nl.

*De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
S. van Veldhoven-van der Meer*

KENNISGEVING EERSTE WIJZIGING VAN HET LANDELIJK AFVALBEHEERPLAN 2017 – 2029

Van dinsdag 18 december 2018 t/m maandag 28 januari 2019 kunt u een zienswijze geven over het ontwerp van de eerste wijziging van het derde Landelijk Afvalbeheerplan (verder: LAP3). In deze kennisgeving leest u hoe u dat kunt doen.

LAP3 is door de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat op 28 november 2017 vastgesteld en 28 december 2017 in werking getreden. In LAP3 wordt het afvalbeheerbeleid voor de periode 2017 tot en met 2023 vastgelegd, met een doorkijk tot 2029. Inmiddels is er een wijziging op LAP3 en deze eerste wijziging bestaat uit:

- het in lijn brengen van LAP3 met nieuwe Europese regelgeving;
- het toevoegen van een kader voor bevoegde gezagen in voorbereiding op de Omgevingswet;
- het wegnemen van knelpunten uit de uitvoeringspraktijk;
- het verbeteren van de leesbaarheid.

UW ZIENSWIJZE IS WELKOM

Een zienswijze indienen kan op 3 manieren. U ontvangt altijd een ontvangstbevestiging.

Let op: vanaf 18 december 2018 kunt u een zienswijze indienen.

DIGITAAL

Bij voorkeur ontvangen wij uw zienswijze via: www.lap3.nl. U kunt op deze website het zienswijzenformulier gebruiken.

MONDELING

Hiervoor kunt u een afspraak maken via de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.

Let op! Maak uw afspraak tijdig, de mondelinge zienswijze dient ook binnen de inspraaktermijn plaats te vinden.

POST

Directie Participatie
Postbus 30316, 2500 GH Den Haag
Graag vermelden: 'eerste wijziging LAP3'.

STUKKEN BEKIJKEN

Alle documenten staan vanaf 18 december 2018 op www.lap3.nl. Op papier kunt u de stukken van dinsdag 18 december 2018 t/m maandag 28 januari 2019 tijdens reguliere openingstijden bekijken op de volgende locaties:

- Rijkswaterstaat

Griffioenlaan 2, 3526 LA Utrecht.

(Alleen op afspraak, te maken op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.)

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijnstraat 8, 2515 XP Den Haag.

(Alleen op afspraak, telefoon 070 456 89 99.)

VERVOLG

Wat gebeurt er met uw zienswijze?

De staatssecretaris betreft de zienswijzen bij de verdere besluitvorming. Op iedere zienswijze wordt een reactie gegeven in de Nota van Antwoord. Deze kunt u dan, samen met de definitieve versie van de wijziging van LAP3 inzien op www.lap3.nl.

Indieners van een zienswijze krijgen hierover automatisch bericht.

INFORMATIE

Meer informatie over het Landelijk Afvalbeheerplan vindt u op: www.lap3.nl.

Voor vragen over het project kunt u terecht bij de helpdesk afvalbeheer van Rijkswaterstaat, bereikbaar op werkdagen van 9.00 uur tot 12.00 uur, telefoon 088 797 71 02, kies optie 3.

Met vragen over de procedure kunt u terecht bij de Directie Participatie van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, telefoon 070 456 89 99.

Bijlage: Samenvatting van de inhoudelijke wijzigingen

Hieronder worden de wijzigingen die in hoofdstuk 4 van de inspraaknotitie zijn opgenomen kort samengevat. Ook is een korte vooruitblik opgenomen naar een volgende wijziging van LAP3.

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk

IenW/BSK-2018/227321

Wijzigingen als gevolg van (nieuwe) wet- en regelgeving

Met de invoering van de Omgevingswet (Ow) zal een deel van de huidige afvalregelgeving in die wet worden opgenomen waarbij ook taken overgaan naar andere overheden. Anticiperend daarop zijn provincies, gemeenten en waterschappen reeds bezig om een omgevingsplan, -verordening en/of waterschapsverordening voor te bereiden. Het is van belang dat deze andere overheden nu al weten hoe zij met het LAP rekening moeten houden en welke aspecten in de omgevingsverordeningen en -plannen geregeld zullen moeten of kunnen worden. Om die reden wordt aan LAP3 een hoofdstuk Omgevingswet toegevoegd. Ook leidt de komst van de Ow tot aanvullingen van de toelichting over de status van het LAP en het beleid rond afwijken van het LAP.

Ook internationaal is of wordt wetgeving gewijzigd.

- sectorplan kwik (SP82) wordt aangepast aan de nieuwe kwikverordening (2017/852/EU) die per 1 januari 2018 van kracht is geworden. Met name ten aanzien van kwik uit de gaswinning zijn wijzigingen in de paragraaf over grensoverschrijdend transport doorgevoerd.
- sectorplan sloopschepen (SP54) wordt aangepast aan de nieuwe verordening scheepsrecycling (2013/1257/EU) die fasegewijs in werking treedt vanaf 1 januari 2019.

Signalen uit de uitvoeringspraktijk

Een aantal sectorplannen, maar ook delen van het beleidskader, is aangepast n.a.v. signalen uit de praktijk over de uitvoerbaarheid van bijvoorbeeld minimumstandaarden, maar ook n.a.v. omissies of de leesbaarheid. Zo

- wordt in hoofdstuk B.14 zeer zorgwekkende stoffen (ZZS) ingegaan op de potentiële ZZS,
- is verduidelijkt wat bedoeld wordt met 'voormalige' stortplaatsen in het kader van het beleid tot heropenen van bepaalde locaties (hoofdstuk B.15),
- is de minimumstandaard voor organisch bedrijfsafval (SP8) concreter opgeschreven zodat geen onduidelijkheid bestaat of bepaalde afvalstoffen wel of niet onder de minimumstandaard vallen,
- is de beschrijving van de minimumstandaard over de verwerking van AVI-bodemassen geherformuleerd om de leesbaarheid te verbeteren (SP20).

Ook is een aantal aanpassingen nodig omdat een aantal sectorplannen niet goed aansluit bij de uitvoeringspraktijk, of een onjuistheid bevat. Deze aanpassingen hebben bijvoorbeeld betrekking op

- de minimumstandaard voor het verwerken van residuen van rookgasreinigingsresidu (SP26), en
- de verwerking van residuen van composiet dakafval (SP33).

Wijzigingen als gevolg van uitgevoerde acties en projecten

Tot slot is een aantal wijzigingen het gevolg of resultaat van acties die in het kader van LAP3 of het Rijksbrede Programma Circulaire Economie zijn of worden uitgevoerd. Het opstellen van de Handreiking risicoanalyse ZZS heeft geleid tot een beperkt aantal wijzigingen van de LAP-tekst (hoofdstuk B.14). Het lopende ketenproject rond luiers en incontinentiemateriaal leidt tot het voornemen een minimumstandaard voor deze afvalstof in te voeren (SP84). Een analyse van de

lopende ontwikkelingen voor matrassen leidt tot een aanpassing in het sectorplan matrassen (SP84).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Vooruitblik naar een tweede wijziging

Een aantal ontwikkelingen kan echter nog niet mee met deze eerste wijziging omdat meer tijd nodig is om de consequenties voor het LAP te doorgronden en om te zetten in concrete wijzigingen. Het betreft in ieder geval de implementatie van het EU-afvalpakket en het aanpassen van overige delen van het LAP aan de Omgevingswet. Aan deze dossiers wordt al gewerkt en ze leiden te zijner tijd tot een tweede wijziging.

Ons kenmerk
IenW/BSK-2018/227321